RL X 5
PRINCETON
1927
PJJ .K14
... Nitej schaaschuim : eine sammlung
Princeton Theological Seminary–Speer Library
1 1012 00221 0401

נטעי שעשועים

קבוצת שירים ומליצות

מאת

נתן רפאל

בן הרב מהו' שמעון קלקר זצ"ל

LIBRARY OF PRINCETON
6.8.27
THEOLOGICAL SEMINARY

PJJ
.K14

יֶלֶד עֲלֵי עַרְשׂוֹ

אַשְׁרֶיךָ יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעַ!
לְךָ תֵּבֵל וּמְלוֹאָהּ הֻיְצוּעַ
אַשְׁרֶיךָ בְּעוֹדְךָ יֶלֶד
תִּגְדַּל תִּקְטַן לְךָ הַחֶלֶד.

קורא משכיל!

קוֹל מֵיתְרֵי כִנּוֹרִי נָא הַאֲזִינָה
לְרָצוֹן יִהְיוּ לְךָ הֶגְיוֹנֵי לְבָבִי
קְרָא אוֹתָם בְּרוּחַ חֶסֶד וַהֲבִינָה
רְצֵה נָא נִדְבַת פִּי עַתָּה לְךָ אָבִיא:

בְּקֶסֶם שְׂפָתֶיהָ וִירַקְרַק אֶבְרוֹתֶיהָ
תְּגַדֵּל בָּנֶיהָ לְכוֹכְבֵי שָׁמֶיהָ
שָׁב וְיָשִׂישׂ לְקֶבֶר יָשִׂישׂ
תְּרַוֵּהוּ כַּרְסִים וְיֵין עָסִים.

אֵינֶנָּה כִּצְלָלִים הֲבֵל הֲבָלִים
בִּנְעִימִים חֲבָלִים וּנְטִיעִים מְגוּדָּלִים
בְּלֵב נָבוֹן תְּנַחֵם עִצָּבוֹן
תִּמְחֶה עָוֹן וְתָסִיר דַּאֲבוֹן
לֹא לְתֹהוּ אֶפֶס וָבֹהוּ
לְבָבוֹת יַגְבָּהוּ וְרַעֲיוֹנוֹת יִכְמָהוּ
בְּצֵל צַח נִחְיֶה נֶצַח
נָרִים מֶצַח וּתְהִלָּה נִפְצַח
עוּרָה כְבוֹדִי! נַפְשִׁי וּמְאֹדִי
לְרֹעִי מְעוֹדִי! רֵעִי וְדוֹדִי.

אני טרם אכלה לדבר, אצלה בין נצרי מטעי לזכרון אאמו״ר הרב זצ״ל מעט ממעשי ידיו להתפאר, כי כאשר נמלא רוח הכמה ודעת בתורת יי׳ כן גם ידו עשתה חיל, להראות דבר בעטו והוצק חן בשפתותיו בלשון עם ועם — ואנכי יראתי לשלוח יד במעשיו לשנות את טעמו וטעם זקנים לקחת — והנה קורא משכיל! בין תבין את אשר לפניך כי לקוח הוא ממשורר אשכנז אשר שמעו הלך בכל המדינות, ואתה טעם וראה כי טוב הוא׃

הַתִּקְוָה

בִּמְרוּצַת הַיָּמִים   נִהְיֶה כְּחוֹלְמִים
כִּי נַשְׁכִּימָה לִכְרָמִים   עַל הָרֵי בְשָׂמִים
יִסַּבּוּ תְקוּפוֹת   נְקַוֶּה חֲלִיפוֹת
כִּצְפָּרִים עָפוֹת   עִתּוֹת הַיָּפוֹת
צִיץ כֶּתֶם   פִּתּוּחֵי חוֹתָם
לְרֹאשֵׁנוּ יוּשָׂם   וְאָז נִיתַּם
כָּלָה הָצִיר   עָבַר בָּצִיר
וְשָׁב קָצִיר   כִּשְׁלִיחַ וָצִיר.

תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת   לָהּ מֶמְשֶׁלֶת
גְּדוֹלוֹת פּוֹעֶלֶת   וְרַבַּת מוֹעֶלֶת
יֶלֶד מְשַׁעֲשֵׁעַ   לִבְרֵכָה כּוֹרֵעַ
בִּזְרוֹעָהּ יִוָּשֵׁעַ   כְּאוֹהֵב וָרֵעַ

תַּזְהִיר הַשֶּׁמֶשׁ תָּחוֹם בַּצָּהֳרָיִם
יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ עַד הָעַרְבָּיִם
וְכָל חַי יַעֲרֹךְ שִׁיר לְמֶלֶךְ עוֹלָמִים.

הַמִּתְהַלֵּל.

נעתק מלשון אחרת.

אִישׁ סָכָל פֶּתִי נִבְעַר מִדַּעַת
אָכַל גְּבִינָה מְלֵאָה תוֹלַעַת
הִתְפָּאֵר לֵאמֹר „מָה רַב כֹּחִי
„כְּשִׁמְשׁוֹן בְּדוֹרוֹ כֵּן גַּם אָנֹכִי
„הוּא הִכָּה אֶלֶף וַאֲנִי לְרְבָבָה הֵמַתִּים
„וּבְקֶרֶב בִּטְנִי הֵמָּה פְּגָרִים מֵתִים"
וַיַּעֲנֵהוּ אֶחָד וַיֹּאמַר „הֵן אֱמֶת דִּבַּרְתָּ
„מְאֹד תִּצְדַּק בַּאֲשֶׁר הִתְפָּאַרְתָּ
„כִּי הוּא בִּלְחִי הַחֲמוֹר הָאַחַת הִכָּה חֲמֹרָתָיִם
„וְאַתָּה הֵן עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ כִּי בְּכֹחֲךָ פִּי שְׁנָיִם."

רוּחַ קָדִים וְעַזָּה עֲלֵי אֶרֶץ עָבָרוּ
וּגְאוֹת הַדְּשָׁאִים מִפְּנֵי קֶרַח קָדָרוּ
וְכָל פְּנֵי הָאֲדָמָה כִּסָּה הַשֶּׁלֶג
תַּם הוֹדָהּ וִיקָרָהּ יַרְקְרַק הֶחָרוּץ
כִּי עַל כָּל זִיז שָׂדֶה הַקּוֹר פָּרוּץ
וּמַיִם הַנּוֹזְלִים קָפְאוּ בַּפֶּלֶג.

אָמְנָם עוֹד יָקַרְתְּ אֲדָמָה! עוֹד יָפִית
אִם כְּתָנְתֵּךְ פָּשַׁטְתְּ מְעִיל לָבָן עָטִית
כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים כְּצֶמֶר אַדֶּרֶת
עַתָּה תִּישְׁנִי כָּל־יְמוֹת הַחֹרֶף
עַד כְּפוֹר וָקֶרַח יִפְנוּ לָךְ עֹרֶף
אָז יָשׁוּב לָךְ הוֹד תָּשׁוּב לָךְ תִּפְאֶרֶת.

יָשַׁב רוּחַ יִמַּס קֶרַח יִזַּל מַיִם
תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ תָּבוֹא בַּעֲדִי עֲדָיִם
יְעוֹרֵר זִיז שָׂדֶה יָקִיצוּ נִרְדָּמִים

כִּי אִם עַל דְּרָכֶיךָ עֵינֵינוּ פִּקַּחְנוּ
עֲבוֹתוֹת הָאַהֲבָה בָּהֶן אַחֲרֶיךָ נִמְשַׁכְנוּ
מִיּוֹם לְיוֹם תֶּחֱזַקְנָה מִשָּׁנָה לְשָׁנָה.

הֵן תֹּם דְּרָכֶיךָ וְיִרְאָתֶךָ הֵמָּה לְךָ עֲטָרוֹת
עַנְוַת צֶדֶק וּדְבַר אֱמֶת הֵמָּה אֲבָנִים יְקָרוֹת
עֲלֵיהֶם יִסַּדְתָּ פִּנָּתֶךָ וְאֵין חֲלִיפוֹת לָמוֹ
רוּחַ חֵן וָחֶסֶד הֲלֹא תִשְׁפֹּךְ סְבִיבוֹתֶיךָ
אַף גִּילַת וְרַנֵּן בְּלֵב שׁוֹמְעֵי אִמְרוֹתֶיךָ
וּבְתוֹכָם אָבוֹא גַם אֲנִי אָשִׂישׂ בְּשִׂמְחָתָמוֹ.

בצאתי החוצה ביום חורף נשאתי עיני ואביטה מסביב ואען ואומר

עַתָּה שָׁבַת מָשׂוֹשׂ כִּי קַיִץ כָּלָה
קוֹל הַתּוֹר חָדַל גַּם עִמּוֹ עָלָה
זִמְרַת שֹׁכְנֵי יַעַר אֲשֶׁר שָׂמֵחוּ
כִּי נָפְלוּ עֳפָאֵי הָעֵצִים מִסָּבִיב
יָבֵשׁ חָצִיר יָבְשׁוּ פִּרְחֵי אָבִיב
אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן עֲלֵי עֵמֶק וָאָחוּ.

עַתָּה רְאוּ חַיִּים בְּשׂוֹבַע שְׂמָחוֹת
יִשְׂמַח אֲבִיכֶם וְאִמְּכֶם יַחַד אָח וְאָחוֹת
יָנוּס יָגוֹן וַעֲצֶבֶת לֹא יִקְרַב אָסוֹן
לְיָמִים יָמִימָה עוֹד דָשֵׁן וְרַעֲנָן
וּנְוַתְכֶם נְוֵה שָׁלוֹם נְוֵה שַׁאֲנָן
מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה תִּשְׁאֲבוּ מַיִם בְּשָׂשׂוֹן.

לידיד יקר חכם ונבון — ביום הולדתו

אִם רוּחַ הַשִּׁיר תְּרַחֵף עֲלֵי מְשׁוֹרֵר
וְהוּא נִרְדָּם וַיָּעֵף — פִּתְאֹום אוֹתוֹ תְּעוֹרֵר
תְּלַמְּדוֹ דַעַת תַּחְפּוֹץ אֱמֶת בַּטֻּחוֹת
אַךְ כִּי יֵחַם לְבָבוֹ בּוֹעֵר כָּאֵשׁ לֶהָבוֹת
כִּמְעַט יְכַחֵשׁ יְכַזֵּב בְּחָשְׁבוֹ מַחֲשָׁבוֹת
כִּי יִכְתְּבֵם בְּסֵפֶר יְבָאֵר עַל הַלּוּחוֹת:

אַךְ בְּךָ הֵן כָּל מַעְיָנֵינוּ כְּחוֹלְלִים שָׁרִים
וּמִמַּעֲמַקֵּי לִבֵּנוּ נַבִּיעַ אֹמֶר וּדְבָרִים
לְמַעַן הַרְאוֹתְךָ אוֹת אַהֲבָה נֶאֱמָנָה

אֵשֶׁת חַיִל הִיא הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ צוֹפִיָּה
טוֹבַת שֶׂכֶל הִיא תְּהִי כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה
בְּשִׂמְחָה תְּחַדֵּה פָּנֶיךָ וּלְבֵיתְךָ נָאֲוָה.

אַתְּ אַיָּלָה שְׁלוּחָה! רָאִיתִי הֲלִיכוֹתַיִךְ
נְעִימַת מַעֲשִׂים בְּבֵית אָבִיךְ בִּנְעוּרַיִךְ
עַתָּה גוֹרָלֵךְ טוֹב נָפַל בַּנְּעִימִים
הֵן טוּבֵךְ תָּמִיד הָיָה לָךְ עֲדִי עֲדָיִים
וּתְשׂאוֹת חֵן עָשִׂית בְּחֵפֶץ כַּפַּיִם
רְאִי עַתָּה! כִּי טוֹב יִנְהֲלוּ תְּמִימִים.

מִי סִקֵּל הַמְּסִלָּה? בָּהּ דָּרַכְתְּ
מִי שְׁמָרֵךְ שׁוֹשַׁנָּה? כִּי כָּכָה פָּרַחְתְּ
הֲלֹא זֶה אָבִיךְ נִכַּר בָּךְ חוֹתָמוֹ
הוּא הִדְרִיכֵךְ בְּחָכְמָה וָדַעַת
בְּתוֹרַת חֶסֶד בָּךְ מוּסַר לְטַעַת
עָלַיִךְ הִתְבּוֹנֵן וַיִּנְטוֹר פִּרְיָמוֹ.

לכבוד ידידי היקר כה' מ.. ק.... ל..... ביום התונתו ושמחת לבו עם הבתולה היקרה ה..... א.....

קוּמִי בַּת שִׁירִי קוּמִי! אַל נָא מֶנִּי תַעֲבוֹרִי
עוֹרְרִינִי נָא! הַזְקִי מֵיתְרֵי כִנּוֹרִי
וּפְחִי רוּחֵךְ הַטּוֹב בִּילִידֵי רַעֲיוֹנִי
הַקְרִיבִי אַתְּ! מִנְחָתִי מִנְחָה לְזִכָּרוֹן
לְצֶמֶד נָאֲוָה הַיּוֹם לְשׁוֹנִי תָרוֹן
תְּנִי־תֻפֵּךְ שְׂאִי זִמְרָה תְּנִי מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי.

לְךָ חֶבֶר נָעִים! לְךָ אַטִּיף מִלָּתִי
לְךָ רָחַשׁ לִבִּי לְהַקְרִיב בִּרְכָתִי
בְּכַף קְטַנָּה מְלֹא כַף נָחַת
כִּי רִגְשֵׁי לְבָבִי יַחַד יִשְׂאוּ קוֹלָם
בְּבִרְכוֹת שָׁמַיִם מֵעָל תִּכּוֹן עַד עוֹלָם
בְּבִרְכוֹת תְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת.

מֹשֶׁה! מְאֹד נַחֲלַת עָלֶיךָ שָׁפְרָה
כִּי אַיֶּלֶת אֲהָבִים בְּרִית עִמְּךָ קָשְׁרָה
עַד עוֹלָם לֹא תִמּוֹט בְּרִית הָאַהֲבָה

אִם כּוֹס יָגוֹן גַּם אַתָּה שָׁתִיתָ בְּקֶרֶב שָׁנִים
כִּי מֵאִישׁ לֻקָּחָה מַחְמַד עַיִן אֵם הַבָּנִים
הֵן כּוֹס יְשׁוּעוֹת תִּשָּׂא מִיַּד בִּנְךָ אָהַבְתָּ!
הוּא יִקְרָאֲךָ אָבִי יִתְרַפֵּק עַל לְבָבֶךָ
וּבְרוּחַ חֵן תַּנְחוּמוֹתָיו יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשֶׁךָ
מִכֹּחַ עֲלוּמָיו חִישׁ בְּנַפְשְׁךָ עֹז הִרְהַבְתָּ.

הֶדֶר זְקֵנִים! הוֹאֶל נָא מִיָּדִי לָקַחַת
בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֵבֵאתִי לְךָ בִּמְלֹא כַף נַחַת
מִמַּעְיַן שָׂשׂוֹן לִבִּי כָּעֵת הִיא נִבָּעַת.
עוֹד תָּנוּב בְּשֵׂיבָה תָּשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִים
נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ הַזֶּרַע בְּרִנָּה תִּשָּׂא אֲלוּמִים
תְּהִי אֱמוּנַת עִתֶּךָ חֹסֶן יְשׁוּעוֹת וָדָעַת:

כִּי הוּא בֵּן חָכָם! הַצִּית לַפִּידֵי לֶהָבוֹת
רִשְׁפֵּי אֵשׁ אַהֲבָה הִבְעִיר בְּמוֹ הַלְּבָבוֹת
וּמִשָּׁם הִיא תִפָּרֵד תֵּת שִׁיר חָדָשׁ בְּפִינוּ.

אַשְׁרֶיךָ יוֹלֵד חָכָם! הֱיֵה נָא אַךְ שָׂמֵחַ
חֹטֶר גִּזְעֲךָ נֵצֶר מַטָּעֲךָ פּוֹרֵחַ
לַעֲטֶרֶת צְבִי וְלִצְפִירַת תִּפְאֶרֶת
כִּי בֵן זֶה אִמַּצְתָּ לָךְ מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכֵנוּ
מִיּוֹם הוּשַׂם לָנוּ לְרֹאשׁ הֵן גִּילַת לִבֵּנוּ
מִיּוֹם לְיוֹם הִיא תִגְדַּל הֹלֶכֶת וְגָבֶרֶת:

לֹקֵחַ נְפָשׁוֹת וְהוּא כַּטַּל תִּזַּל אִמְרָתוֹ
כִּרְבִיבִים זַרְזִיף אֶרֶץ תִּטּוֹף לַעֲדָתוֹ
וּמוּסַר חָכְמָה וּבִינָה מִפִּיו יַבִּיעַ
לֵב נִדְכָּאִים יַרְחִיב יַעֲלֵם עַד חוּג שָׁמַיִם
רוּחַ שְׁפָלִים יְחַיֶּה בְּנִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים
כִּי מִתּוֹרַת אֱלֹהָיו בְּלִבּוֹ אוֹתָם יוֹדִיעַ.

בעלות הגאבד נ״י לקראת אביו לברכהו בברכת השנים ביום הולדתו׃ כתבתי הדברים האלה ושלחתים לו׳

אל כבוד הישיש

מהו׳ אלכסנדר וואלף נר״ו

ביום מלאת לו שבעים שנה׃

אִם צִלְצְלֵי שִׁירָתִי הַחוּצָה לֹא נִשְׁמָעוּ׃
קַוֵּי כִנּוֹרִי לִקְצֵה אֶרֶץ לֹא יָצָאוּ׃
הַיּוֹם הַזֶּה הֵמָּה יִדְאוּ עֲלֵי כַנְפֵי רְנָנָה.
לְזָקֵן וּנְשׂוּא פָנִים הֲלֹא אָנֹכִי אָשִׁירָה
וּמִכְּנַף הָאָרֶץ כַּיּוֹם אַשְׁמִיעַ זְמִירָה
לוֹ אַקְרִיב בִּרְכָתִי בִּמְלֹאוֹת לוֹ שִׁבְעִים שָׁנָה.

אִם פָּנִים אֶל פָּנִים לֹא יְדַעְתִּיךָ אֲדֹנִי
הֵן תְּמוּנָתְךָ לְנֶגְדִּי תַּעַל עַל זִכְרוֹנִי
מֵעָנָף שַׁלַּחְתָּ גִּזְעוֹ מַה טּוֹב רָאִינוּ.

לאה

להחיות לב נדכאים
הכינה ברוח נדיבה
אביוני עם פקדה
ביתה אותם להושיבה
הלך לפניה צדקה
ובנתיבות שלום נתיבה.

משה

מתהלך בתומו

באמונה עבד עבודתו

שמר מצוה

עלי יוצרו שם תקותו

הכין פה לבבו

וענתה בו שם צדקתו

שמעון

שלם היה לבבו ונקי כפים

מהיר לעשות הסד עם המתים והחיים

עז כנמר לעשות רצון אביו שבשמים

ועד שיבה עבד עבודתו בלי עצלתים

נשמתו עלתה מעלה לצרור החיים

גיטל

גושי עפר יכסו אשה יקרה

ידיה שלחה להשביע דכאי רוח

טובה היה לה לצבי תפארה

למרומים שבה בסתר עליון תנוח

יטכה

ישרת לבבה
היה לה לעדי עדים
טובה וצדקתה
לכלילת תפארה
כבה נרה פה
תאיר באור החיים
היא בהיכל ענג
עדי עד מאושרה

מנחם

מות עלה פתאום עץ רענן גדע
נסו הצללים בם אם ובנים יחסיון
חייו היה להם לגיל לבבם להשתעשע
מותו תוגת לבבם לזכרו מר יבכיון

נתן

נקטף באבו עודנו עול ימים
תומך יד אב ואם הולך תמים
נפשו היא שבה לצרור עולמים

העננא

היתה לבעלה משוש לבו כלילת אהבה
ענג הפיצה סביבותיה ולביתה נאוה
נאספה אל עמיה בעת זכר המליטה
נצר משרשה טרם הלכה ואיננה הביטה
אהה כי עודה בימי עלומים קבר לה הצבה

מאיר

מר נזלו הדמעות
עלי ישר הולך תמים
אמלל באבו
בעוד רעננה כפתו
יצא מעמק בכא
לנאות חיי עולמים
רב טוב לשבוע
שם שכר לפעלתו

אהרן

איש פעל רב טוב לישראל בקרב עדתו
העביר זרעם בברית אות בבשרם חתם
רכשו פזר הכין מקום קבר לכסות גויתם
נטמן פה גויתו הן תעל מעלה נשמתו

סר

פעסיל

פרחה כחבצלת שרון כשושנת עמקים
עטרת בעל ששון אבות פתאום תם הדרה
סר מר המות אז שב על הארץ עפרה
יקרת טהר רוחה מתלוננת במרומי שחקים
לחסות בסתר עליון כי שם תבוא על שכרה
פה ליני בשלום עלי אדמתך
עד רוח ממרום יעירך משנתך

לוי בן כה יחיא

לוית חן היו לו
ישרת לבבו ותמתו
בן מכבד הוריו
אך נגדם כל תאותו
כה משפטו כל הימים
בעודו חי עלי אדמתו
יחי עוד לנצח
אם גם טמון פה גויתו
א אל שב עתה הרוח
והיתה שלום מנוחתו

שלמה זלמן

שש ועשה צדק
לב אמיץ לעשות חיל
מהיר במלאכתו
השכם והערב יומם וליל
זכרו לברכה
לחיי עד שכר לפעלתו
מתהלך פה בתומו
נעימות שם נחלתו

דייכא

דמע הזיל כל עין דוה היו כל הלבבות
יום הושלך לארץ תפארת בעל גיל אבות
יעלת חן כחבצלת באבה היתה פרחת
כלילת יופי תוכה רצוף אהבה שובה ונחת
אהה כי חמד אדון הנפשות רוחה מעלה לקחת

יששכר בער

בא מועד נאסף אל עמיו הולך תמים
עבד בלב נכון עבודתו לצור עולמים
רדף טוב וחסד עד מלואת הימים

מצבת אבי שלום

הגאב״ד מהו״ו אברהם בן הגאון מהו גדליה זצ״ל אשר הציב לו
בנו מהו׳ שלום שכנא נ״י.

אב בחכמה כהררי אל
בינת לבבו כשערי אריאל
רב טובו לבית ישראל
הדריכם ביושר וצדק למואל
מימיו נאמנים לכל שואל

אורי שרגא פייבש

איש אמונות ורב ברכות
רב טובו ינהלהו על מי מנוחות
שומר מצוה רדף צדקה
גם נפש נענה אותה השביע בצחצחות
פה ישכון בטח יגל כבודו
בשמים ממעל שכרו לשבע שמחות

פרחים בצלמון

שתולים בעמק בכא

כתוב הדר הוא

על מצבת קבורת צפוני טמוני ארץ

יקיצו וירננו שוכני עפר

בַּמֶּה? הֲלֹא לְךָ בַּיִת וָהוֹן וְאִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת
בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגֶּה תָּמִיד עָלֶיךָ מִתְרַפֶּקֶת
וּמַה לְּךָ עוֹד! מָה נַפְשְׁךָ עוֹד שׁוֹאֶלֶת
גַּם הַיּוֹם הִיא לְךָ בַּת חוֹבֶקֶת.

נִטְעֵי שַׁעֲשׁוּעֶיךָ כָּמוֹךָ יִצְמָחוּ
יִמְצְאוּ חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב מִשּׁוֹכֵן שָׁמָיִם
כָּל רוֹאֵיהֶם יִתְעַנְּגוּ יִשְׂמָחוּ
וְגַם אַתָּה תָּגִיל לְמַרְאֵה עֵינָיִם.

רְאֵה חַיִּים וְשָׁלוֹם עִם אִשְׁתְּךָ הַנְּעִימָה
עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים מִיָּמִים יָמִימָה
הַבְּרָכָה אַחַת הִיא לְךָ אָבִיא
יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לְבָבִי.

ברכת לב

לכבוד הקצין תיקר כה' ג.... מ.... ביום הולדתו ובלדת אשתו לו בת
שנת בעושר לפ"ק.

תענית דף ו"ו

כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פֶּלֶג מָלֵא מַיִם
עָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל שָׁרָשָׁיו עַל יוּבַל יְשַׁלֵּחַ
פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ תַּאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם
נֶחְמָד לְהַשְׂכִּיל וְכָל רֹאָיו יִשְׂמַח.

שָׁם מְנוּחָה מַה טּוֹבָה בְּצִלּוֹ יֶחֱסָיוּן
הוֹלְכֵי אֳרָחוֹת גַּם עָיֵף וְיָגֵעַ
גַּם שָׁם מִנַּחַל עֲדָנִים יִרְוָיוּן
מִמַּעְיַן מַיִם חַיִּים תַּחְתָּיו נֹבֵעַ.

כֵּן יְקַר רוּחַ! גַּם אַתָּה כָּכָה
גַּם אוֹתְךָ לְעֵץ רַעֲנָן אֲדַמֶּךָ
וּבְתוֹךְ הֲמוֹן חוֹגֵג הַבָּאִים בִּבְרָכָה
בָּאתִי גַּם אֲנִי הַיּוֹם לְבָרְכֶךָ.

המשורר׃

הַבֵּט מִמְּעוֹנְךָ עֲלֵי צֹאן מַרְעִיתֶךָ
רְפָא נָא שִׁבְרָם הַאֲמֵץ וְהַחֲזֵק יְדֵיהֶם
לְבָבָם הָכֵן רָם מְדֻשָּׁן בֵּיתֶךָ
וְעַד עוֹלָם יִהְיוּ דְבָרֶיךָ נֵר לְרַגְלֵיהֶם׃

החברה׃

יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם׃

יוֹצֵר כֹּל וְרַב כֹּחַ קוֹנֵה אֶרֶץ וְשָׁמַיִם
רֵאשִׁיתֵנוּ אִם מִצְעָר תַּשְׂגֵּא אַחֲרִיתֵנוּ
לְךָ רַב חֶסֶד! נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפַּיִם
הַאֲזִין תְּחִנָּתֵנוּ קַבֵּל קוֹל רִנָּתֵנוּ׃

החברה׃

יְבֹאֻנוּ רַחֲמֶיךָ וְנִחְיֶה כִּי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעֵנוּ׃

המשורר׃

נוֹרָא עֲלִילָה! מִי כָמוֹךָ יוֹרֶה דַעַת
רוּחַ בִּין וְהַשְׂכֵּל תִּשְׁלַח מִמְּרוֹם שִׁבְתֶּךָ
בְּאָדָם יָצַרְתָּ כָּרִיתָ אֹזֶן שֹׁמַעַת
לַעֲבוֹד עֲבֹדַת קֹדֶשׁ לִשְׁמֹר מִשְׁמַרְתֶּךָ׃

החברה׃

רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צִדְקֶךָ׃

המשורר׃

בְּרֹב טוּבְךָ עַתָּה חָנַנְתָּ אֶת עֲבָדֶיךָ
לִלְמוֹד סֵפֶר הַזֶּה וְהַיּוֹם לְהַשְׁלִימוֹ
עוֹד יַבִּיטוּ נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ
וְחַיִּים וּבְרָכָה מִמָּרוֹם שְׁפוֹת עָלֵימוֹ׃

החברה׃

שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין מִכְשׁוֹל לָמוֹ׃

המשורר׃

נָא הַגְדֵּל חַסְדְּךָ וְיוֹמָם וָלַיִל
נֶהְגֶּה בְּתוֹרָתֶךָ יְהִי בָהּ חֶפְצֵנוּ
נָא אָדוֹן הַנּוֹתֵן כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חָיִל
כְּתֹב רִבֵּי תוֹרָתֶךָ עַל לוּחַ לִבֵּנוּ׃

החברה׃

שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ׃

בשנת אל ישראל הוא נתן עז לפ״ק הוסדה על ידי, ועל ידי אחד מרעי חברת לומדי תנ״ך, אשר יאספו לעת ערב לשמוע בלמודים, ולקרוא בתורת יי מפורש ושום שכל, וכאשר ישלימו ספר קבלו עליהם להיות עושים את היום הזה יום משתה ושמחה· והשיר הזה היה להם בליל התקדש חג האסף, להודות ולהלל להונן לאדם דעת, ודרך תבונות יודיענו·

המשורר·

שׁוֹכֵן שְׁמֵי מְרוֹמִים בּוֹרֵא כֹל מֵאַיִן
נְקַדְּמָה פָנֶיךָ לְךָ תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ
נוֹדֶה לְךָ הַיּוֹם לְךָ נִשָּׂא לֵב וָעַיִן
תַּעֲלֶה לְפָנֶיךָ זֶבַח תּוֹדָתֵנוּ.

החברה·

רְאֵה כִּי פִקּוּדֶיךָ אָהָבְנוּ כְּחַסְדְּךָ חַיֵּינוּ.

הֵן פֹּה לִפְנֵי כִסְאִי מְאֹד מַעֲשֶׂיךָ גָדֵלוּ
גַּם בֵּין הֲמוֹן עִיר יֵרָאֶה כִּי כָבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ

אל אחד משריו

לָכֵן קוּם שַׂר! מַהֵר רְתוֹם הַמֶּרְכָּבָה
מֶרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה מוּל מֶרְכַּבְתִּי הִיא נִצָּבָה
אֶת יוֹסֵף עָלֶיהָ הַרְכֵּב בְּכָל הָעִיר תְּסוֹבְבֶהוּ
בִּרְחוֹבוֹת וְחוּצוֹת בְּרֹאשׁ כָּל מְרוֹמֵי קֶרֶת הוֹלִיכֵהוּ
שָׁם יְקַדְּמוּ שָׂרִים אַחַר נוֹגְנִים בַּחֲצוֹצְרוֹת וּמְצִלְתַּיִם
מִקָּטוֹן וְעַד גָּדוֹל לְפָנָיו יִקּוֹדוּ יִכְרְעוּ בִרְכַּיִם
כִּי יִרְאוּ הֲלִיכוֹתָיו כָּל בָּאֵי שַׁעַר עִירִי
יִוָּדַע בְּמַמְלַכְתִּי כִּי רָצְתָה נַפְשִׁי בִּבְחִירִי
וְיַעַן הֵפִיק תְּבוּנָה וָדַעַת הִנֵּה אִתּוֹ שְׂכָרוֹ
כָּבוֹד יִנְחַל כִּי אָנֹכִי הֲלֹא חָפַצְתִּי בִּיקָרוֹ
עַתָּה לֵךְ יוֹסֵף! חֲבָלֶיךָ נָפְלוּ בַּנְּעִימִים
נַחֲלָתְךָ שָׁפְרָה רְאֵה! כִּי טוֹבִי נֶחֱלוּ תְמִימִים:

יוסף הולך, ואחריו כל עבדי המלך

מַה גָּדְלוּ מַעֲשָׂיו! מַחְשְׁבוֹתָיו לְמְאוֹר עָמְקוּ
עֲלִילוֹתָיו מַה רָמוּ! בָּהֶן צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ
כִּי נַעַר כָּמוֹנִי הֵן יִתְמֹךְ שֵׁבֶט מֶמְשָׁלָה
לֹא הָלַךְ בִּגְדוֹלוֹת נַפְשׁוֹ לְרוּם לֹא עֻפְּלָה
אַךְ שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בֵּאלֹהַי הוּא מְעִיל כָּבוֹד עֲטָנִי
בּוֹ תָּגֵל נַפְשִׁי כִּי בִגְדֵי יֶשַׁע הִלְבִּישָׁנִי
בִּנְתִיב אֱמֶת עוֹד יַדְרִיכֵנִי בַּל אֶכְּשׁוֹלָה
רוּחַ נָכוֹן יְחַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי וּבְעֶזְרָתוֹ אֶמְשׁוֹלָה
גַּם דִּבְרֵי הֵן פַּרְעֹה! מִפִּיךָ שָׁמַעְתִּי בְּנַחַת
יָרְדוּ הַדְרֵי לְבָבִי מוּסַר הַשְׂכֵּל לָקַחַת
קָטֹנְתִּי לְךָ לְהוֹדוֹת כִּי עַנְוָתְךָ תַּרְבֵּנִי
הַגְדֵּל נָא עוֹד חַסְדְּךָ וּבַעֲצָתְךָ הַנְחֵנִי.

פרעה

אַל לְךָ הוֹדוֹת מַשְׂכִּיל יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דָּבָר
קוּם לְךָ מִכְּרוּעַ חָכָם תָּמִים וְנָבָר
עַל שִׁמְךָ טוֹב מִשֶּׁמֶן אֲמָרֶיךָ הִגְדַּלְתָּ
וְזֹאת הַמַּרְגֵּעָה כִּי מָצָאתִי אַתָּה פָּעַלְתָּ

וּכְעֲנָקִים לְגַרְגְּרוֹתָיו צִדְקָתוֹ לוֹ תִּפְאֶרֶת
לָכֵן נָא יוֹסֵף! עִמִּי לְךָ עַתָּה עֲזַבְתִּי
רַע! כִּי כֻלָּם קָטוֹן וְגָדוֹל דַּל וְשׁוֹעַ אֲהַבְתִּי
אָנָּא נַהֲלֵם בְּחֶמְלָה עֵת יָבוֹאוּ יְמֵי הָרָעָה
הַקְשֵׁב לָהֶם אָזְנֶיךָ בְּכָל עֵת בְּכָל שָׁעָה
עֲשֵׂה עִמָּהֶם חֶסֶד בְּכָל עִתּוֹת צָרָתָם
גַּם הֵמָּה אָז יַרְאוּךָ אוֹתוֹת אַהֲבָתָם.

יוסף על ברכיו

פֹּה אֶשְׁתַּחֲוֶה נֶגְדְּךָ נָגִיד! אֶכְרַע בֶּרֶךְ
הָהּ! מִי אָנֹכִי מֶלֶךְ! מָה אֲנִי קָטוֹן הָעֵרֶךְ
מְאֹד נִקַלּוֹתִי כִּי אוֹתִי לְשַׁלִּיט הֲרִימוֹתַנִי
וּבֵין נִכְבַּדֵּי עָם בֵּין נְדִיבֵי אֶרֶץ הוֹשַׁבְתַּנִי
לֹא אוּכַל דַּבֵּר עוֹד בִּלְשׁוֹנִי אֵין מִלָּה
נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה — רַק לֵאלֹהַי אֶעֱרוֹךְ תְּהִלָּה
הוּא יוֹצֵר לֵבַב אָדָם מִמְּכוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ
וּמִלֵּב מְלָכִים בְּיָדוֹ דְּרָכַי הִצְלִיחַ
מֵקִים אֶבְיוֹן מֵאַשְׁפָּה וְדַל מֵעָפָר יָרִים
עִם נְדִיבִים לְהוֹשִׁיבוֹ בֵּין מַלְכֵי אֶרֶץ וְשָׂרִים

עַל כָּל מְדִינוֹת מַלְכוּתִי מְאֹד אֲרוֹמְמֶךָּ
כָּמוֹנִי תִּמְשׁוֹל רַק הַכִּסֵּא אֶגְדַּל מִמֶּךָּ
הֵא לָךְ פִּתּוּחֵי חוֹתָם מַלְכוּת בְּטַבַּעְתִּי
כִּי נְתַתִּיךָ לְאָב עַל אַרְצִי בָּהּ הוֹדַעְתִּי
קוּם הַלְבֵּשׁ בִּגְדֵי שֵׁשׁ מִטּוּב אֵטוּן מִצְרָיִם
צַחוּ הֵמָּה מִשֶּׁלֶג לְטוֹהַר כְּעֶצֶם הַשָּׁמַיִם
בִּגְדֵי חֹפֶשׁ הֵם אֵין בָּהֶם שֶׁמֶץ כָּל כֶּתֶם
לְאוֹת יִהְיוּ לָךְ אִם גַּם עַל שִׂפְתֵי מֶלֶךְ קֶסֶם
לֹא יִמְעַל פִּיו אַךְ חֻקּוֹתָיו תִּהְיֶינָה תְּמִימוֹת
בּוֹ כֶּתֶם אַל יִמָּצֵא וְעִמּוֹ יְנַהֵל בִּנְעִימוֹת
גַּם רְבִיד הַזָּהָב הַזֶּה עַל צַוָּארֶךָ אֲשִׁיתֵמוֹ
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָן הוּא הַבֵּט אֶל טַבְּעוֹתֵימוֹ
עֲדִי עֲדָיִים הֵנָּה עֵת יַחַד תִּתְאַחַדְנָה
אַךְ כְּאַיִן נֶחֱשָׁבוּ עֵת הַטַּבָּעוֹת תִּתְפָּרַדְנָה
כֵּן מוֹשֵׁל חָכָם אִם כָּל לְבָבוֹת עִמּוֹ דוֹרֵשׁ
וְקָטוֹן וְגָדוֹל יַחַד רַק טוֹב עָלֵימוֹ חוֹרֵשׁ
כִּי יַטֶּה אָזְנָיו אֶל דְּבַר אֱמֶת וְעַנְוַת צֶדֶק
כָּל כֹּשֵׁל יְקִימוּן מִלָּיו יְחַזֵּיק כָּל בֶּדֶק
אָז יֹשְׁרַת לְבָבוֹ תְּהִי לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת

פרעה

קִרְאוּ לִי עַתָּה אֶת יוֹסֵף אִישׁ הַדַּעַת
וְיַעַן כִּי מָצָא חֵן וְאַהֲבָה בְּעֵינֵיכֶם
אֲשִׂיתֵמוֹ לְשַׂר וַאֲגַדְּלֵהוּ בִּפְנֵיכֶם.

יוסף בא

פרעה אל יוסף

יוֹסֵף תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים! אֵלֶיךָ עֵינַי נָשָׂאתִי
מֵאָז דַּבֶּרְךָ אֵלַי בְּקִרְבִּי מַרְגֵּעָה מָצָאתִי
מֵעֵת כַּפּוֹת רַגְלֶיךָ בְּאַרְמוֹנִי דָּרָכוּ
הִיא קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי וְגַלֵּי יְגוֹנִי שָׁכָכוּ
וְאִם גַּם הַיּוֹם רַק מֵרֹאשׁ יְדַעְתִּיךָ
רְאִיתִי פָּנֶיךָ וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ
כִּי שִׂפְתוֹתֶיךָ בָּרוּר מִלֵּלוּ וּמִדְבָּרְךָ נָאוָה
לָכֵן גַּם אָנֹכִי רָצוֹן אֲעַטְּרֶךָ לְאוֹת אַהֲבָה
אַתָּה עַל בֵּיתִי תְּהִי בְּחֶסֶד עַל אַרְצִי תִּשְׁלֹט
כִּי נָבוֹן כָּמוֹךָ בְּרָעָב אֶת נֶפֶשׁ עַמִּי יְמַלֵּט
עַל פִּיךָ יִשַּׁק כָּל עַמִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יָסוּרוּ
כָּל עֲצָתְךָ יְמַלְאוּ וּמִשְׂאֵתְךָ יָגוּרוּ

עֲנוּ נָא עַתָּה עַל אֲשֶׁר מֵאִתְּכֶם שָׁאַלְתִּי
הֲנִמְצָא אִישׁ כָּמוֹהוּ בְּכָל מְקוֹמוֹת
מֶמְשַׁלְתִּי?
אֱמֶת כִּי גֵר הוּא מֵאֶרֶץ נָכְרִיָּה
אַךְ הֲלֹא תָנוּחַ בּוֹ רוּחַ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה
הוּא יְנַהֵל עַמִּי בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה
זַךְ וְיָשָׁר פָּעֳלוֹ וּמַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה
כְּרוֹעֶה נֶאֱמָן יְנַהֲלֵם עַל מֵי מְנוּחוֹת
וְעַל אוֹשֶׁר עַמִּי תִּהְיֶינָה עֵינָיו פְּקוּחוֹת
שָׂרִים! אִם תֹּאבוּ אַתֶּם עַתָּה אֶקְרָאֵהוּ
וּפֹה בְּהֵיכָלִי כֻּלּוֹ כָּבוֹד אֲעַטְּרֵהוּ:

ראש השרים

עַל דִּבְרָתְךָ מַלְכִּי! צֶדֶק אֶעֱנֶךָ
טוֹב הַדָּבָר דִּבַּרְתָּ עֲשֵׂה כִּרְצוֹנֶךָ
הֲלֹא בְּיָדְךָ מוֹשֵׁל! לְהַשְׁפִּיל אַף לְהָרִים
גַּם עֲבָדֶיךָ כֻּלָּמוֹ אֶל מִשְׁמַעְתְּךָ סָרִים
לָכֵן אֲשֶׁר תִּשְׁאָלְךָ נַפְשְׁךָ הֲלֹא תַעַשׂ?

וְעַמְּךָ כִּי יִשְׂבָּעוּ עֵת אוֹצָרֶיךָ יִפָּתֵחוּ
בְּתוֹדוֹת אֶלֶף מִלְּבָבָם מַלְכָּם יְבָרְכוּ.

פרעה

יוֹסֵף גֶּבֶר חָכָם! בְּגִיל נַפְשִׁי מִלֵּאתָ
בְּדִבְרֵי חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב עֵצָה הִפְלֵאתָ
כִּי אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכֶּךָ עַתָּה אַאֲמִינָה
כִּי נָחָה עָלֶיךָ רוּחַ עֵצָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה
סוּרָה נָא פֹּה יוֹסֵף! בְּאַחַד מֵחֲדָרַי
כִּי דָבָר לִי לְטוֹב עָלֶיךָ עִם עֲבָדַי וְשָׂרָי.

יוסף הולך

פרעה אל שריו

אַתֶּם שָׂרֵי צֹעַן! יוֹעֲצִים וַחֲכָמִים
נִוָּעֲצָה יַחַד נַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תְּמִים
אֵת אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה מִמְּכֶם שָׂרַי לֹא כִסִּיתִי
לְפַקִּיד אֶת יוֹסֵף עַל אַרְצִי מְאֹד אָבִיתִי
כִּי רוּחַ אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ הֲלֹא יְדַעְתֶּם
דְּבָרָיו כִּי נָעֵמוּ הֲלֹא כָמוֹנִי שְׁמַעְתֶּם

שְׁאוּנִי וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר אִתְּכֶם לְהַקַּת חֲכָמִים
אִם גַּם קְטֹנְתִּי וְעוֹד צָעִיר אֲנִי לְיָמִים
דְּעוּ כִּי גַם מִצְעִיר זִיז שָׂדַי יַפְרִיחַ
מַרְפֵּא לְעֶצֶם וַאֲרוּכָה מְהֵרָה תַצְמִיחַ
וּלְהַצִּילְכֶם מֵאֲבַדּוֹן מְאֹד חָפַצְתִּי
לָכֵן שִׁמְעוּ מִלָּתִי אֵת אֲשֶׁר יָעַצְתִּי
פַּרְעֹה יֵרֶא עַתָּה אִישׁ אֲשֶׁר בְּקִרְבֵּהוּ
רוּחַ בִּינָה וְחָכְמָה וְעַל אַרְצוֹ יְשִׁיתֵהוּ
עוֹד גַּם זֹאת יַעַשׂ עַל הָאָרֶץ יַפְקֵד פְּקִידִים
וּבִשְׁנוֹת הַשּׂוֹבַע הֵמָּה יִהְיוּ עֲתִידִים
לְקַבֵּץ אֶת אֹכֶל הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הַבָּאוֹת
וּלְפִקָּדוֹן יְהִי לִשְׁנֵי הָרָעָב הָרָעוֹת
אַךְ תַּחַת יָדְךָ פַּרְעֹה! הֵמָּה בָּר יִצְבּוֹרוּ
וְאֹכֶל שְׂדֵה עִיר וָעִיר בְּתוֹכָהּ יִשְׁמוֹרוּ
אִם הַחֲמִישִׁית רַק תֶּאֱסוֹף מִזֶּרַע הַשָּׂדוֹת
וּלְאַנְשֵׁי אַרְצְךָ יִשָּׁאֲרוּ אַרְבַּע הַיָּדוֹת
וְיָכֹלְתָּ עֲמֹד כִּי יִמָּלְאוּ שָׂבָע אֲסָמֶיךָ
וּבִימֵי הָרַעֲבוֹן הַצֵּל תַּצִּיל אֶת עַמֶּךָ

פרעה

יוֹסֵף גֶּבֶר מַשְׂכִּיל! מְאֹד נַפְשִׁי הִרְוֵיתָ
בְּפֶתַח דְּבָרֶיךָ עַל גַּפֵּי מָרוֹם אוֹתִי הֶעֱלֵיתָ
וּבְשׁוֹבַע שְׂמָחוֹת מִיגוֹנִי שִׂמַּחְתַּנִי
אַךְ בְּאַחֲרִית דָּבָר מַטָּה הוֹרַדְתַּנִי
מִשִּׂמְחָה לְיָגוֹן הִדַּחְתַּנִי מֵאוֹר לַאֲפֵלָה
הֶרְאֵיתָ לְעַמִּי קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יֵין תַּרְעֵלָה
אֲהָהּ! מַה אֶעֱשֶׂה לְעַמִּי? בְּרָעָב לְהַחֲיוֹתָם
וּבִימֵי הָרָעָה לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשׁוֹתָם?

אל זקניו והכמיו

אַתֶּם זִקְנֵי עָם! זֹאת מִמְּכֶם נַפְשִׁי חָפְצָה
דַּבְּרוּ דָבָר הִוָּסְדוּ יַחַד עֻצוּ עֵצָה!

אין קול ואין עונה

הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם חֲכַמְתֶּם!
עַתָּה תַּחֲרִישׁוּ כֻּלְּכֶם נֶאֱלַמְתֶּם

יוסף

מוֹשֵׁל עָם! סְלַח נָא כִּי אֲדַבְּרָה אַךְ הַפַּעַם
אִיָּעֶצְךָ אֲנִי מַה תַּעֲשֶׂה לְעַמְּךָ לִימֵי הַזַּעַם

יָגֵל כָּל אִישׁ בְּהָנֵף חֶרְמֵשׁ בַּקָּמָה
כִּי לְקָמְצִים קְמָצִים תִּתֵּן יְבוּלֶהָ הָאֲדָמָה
אַךְ רַע פַּרְעֹה כִּכְלוֹת שֶׁבַע שָׁנִים הָאֵלֶּה
כָּל אַרְצְךָ תְּשׁוֹם תֶּחֱרַב וּמְאוֹד תֵּלֶא
כִּי קָרָא יְיָ לָרָעָב גַּם יָבוֹא אֶל הָאָרֶץ
שֶׁבַע שָׁנִים יִהְיֶה פֶּרֶץ עַל פְּנֵי פָרֶץ
נוֹרָא עַד מְאֹד יֶהִי כִּי תֶאֱבַל הָאֲדָמָה
אִכָּרִים יוֹבִישׁוּ וּמִצְרַיִם תִּהְיֶה לִשְׁמָמָה
יֹאבַד קְצִיר שָׂדֶה וְאֵין יְבוּל בַּגְּפָנִים
יִבּוֹל גַּן הַיָּרָק יִבּוֹלוּ עֵצִים רַעֲנָנִים
יִשַּׁמּוּ אוֹצָרוֹת דָּגָן יֵהָרְסוּ מַמְּגוּרוֹת
עַד מְאֹד יִדַּל עַמְּךָ בִּשְׁנֵי בַצּוֹרוֹת
כָּל מִשְׁעַן לֶחֶם כָּל מִשְׁעַן מַיִם יִשָּׁבֵרוּ
וּשְׁנוֹת הַשָּׂבָע יִשָּׁכְחוּ לֹא יִזָּכֵרוּ
וּבְהִשָּׁנוֹת חֲלוֹמְךָ פַּרְעֹה! הָאֱלֹהִים לְךָ יְגַלֶּה
כִּי נָכוֹן הַדָּבָר מֵעִמּוֹ וּמַהֵר זֹאת יְמַלֵּא
הֵן אֱמֶת הַפַּצְתָּ מֶלֶךְ! לְךָ עַתָּה הִגַּדְתִּי
וְאִמְרֵי קְדוֹשׁ עֶלְיוֹן בִּלְשׁוֹנִי לֹא כִחַדְתִּי:

יוֹסֵף

אֶת דְּבָרֶיךָ פַּרְעֹה כֻּלָּם הֶאֱזַנְתִּי
וְעַל חֲלוֹמְךָ עָדָיו עַתָּה הִתְבּוֹנַנְתִּי
עוֹד הַפַּעַם אַגִּיד כִּי לֹא בְּכֹחִי וְאוֹנִי
אַךְ מֵרוּחַ אֵל אֲדַבֵּר וּמִלָּתוֹ עַל לְשׁוֹנִי
כִּי עֹשֵׂה שָׁלוֹם כָּמוֹהוּ חַיִּים בִּרְצוֹנוֹ
בְּפִי קָטוֹן עֵרֶךְ כָּמוֹנִי שָׂם פִּתְרוֹנוֹ
וַיַּעַן מֶלֶךְ! לָדַעַת הָאֱמֶת מְאֹד אָבִיתָ
דַּע כִּי חֲלוֹם אֶחָד הוּא אֲשֶׁר רָאִיתָ
וַאֲשֶׁר עֵינֶיךָ רָאוּ כֵּן תְּמָהוּ פַּעֲמָיִם
בּוֹ הִגִּיד לְךָ אֱלֹהִים אֵת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְמִצְרָיִם
כִּי הִנֵּה עַל אַרְצְךָ יָבוֹאוּ שֶׁבַע שָׁנִים
שָׂבָע גָּדוֹל יְהִי הוּא יַצְהִיל כָּל פָּנִים
כָּל לֵב יִמָּלֵא גִיל כָּל שָׂפָה רְנָנוֹת
כִּי יִדְשְׁאוּ נְאוֹת שָׂדַי יִמָּלְאוּ בָּר הַגְּרָנוֹת
מִנְּהַר מִצְרַיִם כִּי יַעַל וּמִמֵּימָיו יַפְרִיחַ
שָׂדוֹת וּכְרָמִים וּפְרִי כָּל עֵץ יַצְמִיחַ
יְרַנֵּן עוֹבֵד אֲדָמָה כִּי יַשִּׂיג דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר
יִשְׂמַח גַּם יַחַד כָּל תֹּפֵשׂ מַגָּל בְּעֵת קָצִיר

וַחֲלוֹמִי עוֹד יְחִיתֵנִי כִּי לְפָנָי נִשְׁנָה
עוֹד נוֹרָאוֹת רָאִיתִי לְמַרְאֵה עֵינִי
כִּי דִמִּיתִי כְּמוֹ בִשְׂדֵה זֶרַע הַגַּנִּי
שָׁם עוֹלוֹת בְּקָנֶה אֶחָד שֶׁבַע שִׁבֳּלִים
בְּרִיאוֹת וְטוֹבוֹת הָיוּ מְאֹד מְסֻבָּלִים
אַחֲרֵיהֶן שֶׁבַע שְׁדוּפוֹת וְרֵקוֹת צָמָחוּ
וְשֶׁבַע הָאֵלֶּה פִּתְאוֹם אֶת פִּיהֶן פָּתָחוּ
וַתִּבְלַעְנָה אֶת הָרִאשׁוֹנוֹת גַּם הֵמָּה
רָאִיתִי וָאֶחֱרַד וַתֹּאחֲזֵנִי רַעַד וְאֵימָה
וַתִּפָּעֶם רוּחִי בְּקִרְבִּי עַד עֲלוֹת הַבֹּקֶר
כָּל חַכְמֵי עַמִּי אָז הֶאֱסַפְתִּי כָּל נָבוֹן וְחוֹקֵר
כָּל חַרְטֹם וְאַשָּׁף כָּל נִצָּב עַל מִשְׁמַרְתִּי
וְלָהֶם כֻּלָּם חֶזְיוֹנוֹת רָאִיתִי סִפַּרְתִּי
וְהֵמָּה לִפְתּוֹר חֲלוֹמוֹתַי מְאֹד תָאָבוּ
אַךְ — דִּבְרֵיהֶם עַל אָזְנִי לֹא יֶעֱרָבוּ
עַתָּה יוֹסֵף! — עוֹד עָלֶיךָ תִּקְוָתִי שַׂמְתִּי
לִשְׁמוֹעַ פִּתְרוֹן אֱמֶת מֵאֲשֶׁר חָלַמְתִּי.

פרעה

שְׁמַע נָא עַתָּה יוֹסֵף! אֶת אֲשֶׁר חָלַמְתִּי
בַּחֲלוֹמִי עָמַדְתִּי עַל שְׂפַת יְאוֹר מִצְרַיִם
הוּא מַחְמַד כָּל אַרְצִי פֶּלֶג מָלֵא מַיִם
וְהִנֵּה חִזָּיוֹן מוּל עֵינַי כְּאוֹר יְקָרוֹת
כִּי עָלוּ מִתּוֹךְ הַיְאוֹר שֶׁבַע פָּרוֹת
בְּשָׂרָן בָּרִיא יְפוֹת תּוֹאַר גַּם מַרְאֵיהֶן יָפָה
עָלוּ מִן הָרַחְצָה וַתַּעֲמֹדְנָה עַל הַשָּׂפָה
שָׁם מֵחֲצִיר הָאֲדָמָה אָכְלוּ וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ
נֶחֱמָדוֹת הָיוּ לְמַרְאֶה וְעַל בְּלִילָן שָׂמָחוּ
אַךְ פִּתְאוֹם אוֹר עֵינַי נֶהֱפַּךְ לְקִפָּאוֹן
כִּי מִמַּיִם אַדִּירִים שָׁמַעְתִּי קוֹל שָׁאוֹן
וַתַּעֲלֶינָה עוֹד שֶׁבַע פָּרוֹת אַחֲרֵיהֶן
רַקּוֹת בָּשָׂר דַּלּוֹת וְרָעוֹת הָיָה מַרְאֵיהֶן
אֵלֶה פִּתְאוֹם אֶת שֶׁבַע הָרִאשׁוֹנוֹת בָּלָעוּ
וְלֹא נוֹדַע מְאוּמָה כִּי אֶל קִרְבֶּנָה בָּאוּ
כָּל זֹאת בְּחֶזְיוֹן לַיְלָה עַל מִשְׁכָּבִי בְּרְאוֹתִי
נִבְהַלְתִּי עַד מְאֹד וַאֲנִי הֱקִיצוֹתִי
אַךְ עוֹד הַפַּעַם אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה

יוסף

מִי אָנֹכִי מֶלֶךְ! כִּי עַד הֲלוֹם הֲבִיאוֹתָנִי
אָדוֹן מוֹשֵׁל מִבֵּית הַסֹּהַר כִּי הוֹצֵאתָנִי
מִי אָנֹכִי כִּי תֹאמַר אֵלַי הָבִין צְפוּנוֹת
בֵּין חַכְמֵי חֲרָשִׁים אֲנִי חֲסַר תְּבוּנוֹת
גַּם אִם בִּימֵי קֶדֶם חֲלוֹמוֹת פָּתַרְתִּי
בִּלְעָדַי זֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים דִּבַּרְתִּי
בִּלְעָדוֹ בִּינַת אָדָם אַיִן בַּל נֶחֱשֶׁבֶת לִמְאוּמָה
לוֹ מֶחְקְרֵי אֶרֶץ לוֹ נִגְלָה כָּל תַּעֲלוּמָה
כִּי הוּא יוֹרֶה דֵּעָה יָשִׁית חָכְמָה בַּטּוּחוֹת
וְעַל מַצְפּוּנֵי לְבַב אָדָם עֵינָיו פְּקוּחוֹת
הוּא אֵל שׁוֹכֵן מָרוֹם לוֹ לְבַדּוֹ הַפִּתְרוֹנִים
הוּא יָשִׂים דָּבָר בְּפִי הַחֲכָמִים וּנְבוֹנִים
גַּם עַתָּה עָלָיו טוֹב לַכֹּל אָשִׂים תִּקְוָתִי
הוּא יַנְחֵנִי בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק הוּא צוּר יְשׁוּעָתִי
גַּם עַתָּה אֶת שְׁלוֹם פַּרְעֹה הוּא יַעֲנֵנִי
וּמֵרוּחַ בִּינָתוֹ אוֹתוֹת תְּבוּאָנָה יְבִינֵנִי
הוּא יַאֲצִיל עָלַי רוּחוֹ כִּי לֹא מִלִּבִּי חָכְמָתִי:

פרעה אל יוסף

שָׁלוֹם לְךָ עִבְרִי לְשָׁלוֹם יְהִי בוֹאֶךָ
צַר לִי כִּי רַק מֵאֶמֶשׁ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ
לִרְאוֹת פָּנֶיךָ מְאֹד נִכְסֹף נִכְסַפְתִּי
גַם חַכְמֵי מִצְרַיִם כֻּלָּמוֹ לָכֵן הֶאֱסַפְתִּי
כִּי מְאֹד חָכַמְתָּ עָלֶיךָ שָׁמָעְנוּ
תִּשְׁמַע חֲלוֹם תְּבִינֵהוּ גַם זֹאת יָדָעְנוּ
לָמָּה בְּרָחוֹק תַּעֲמוֹד גְּשָׁה לַהֲדוֹם כִּסְאִי הֵנָּה
וּבֵין חַכְמֵי יוֹעֲצַי לְךָ כָּבוֹד אֶתֵּנָה
הֵן פָּנֶיךָ יַגִּיד כִּי מִסְתּוּם חָכְמָה תוֹדִיעַ
וַאֲנִי חֲלוֹם חָלַמְתִּי לְבָבִי בְּקִרְבִּי הֵנִיעַ
הָהּ! כֹּחִי כָּשַׁל מִיּוֹם רָאִיתִי הַחֶזְיוֹנוֹת
לֹא אֶמְצָא מַרְגּוֹעַ עֲדֵי אֶשְׁמַע הַפִּתְרוֹנוֹת
אִם גַּם הֵמָּה יוֹדְעֵי דַעַת חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם
פָּתְרוּ חֲלוֹמִי — אַךְ לְמַחְסוֹר דְּבַר שְׂפָתַיִם
עַתָּה יוֹסֵף! אִם בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים
עַד מְאֹד אֲגַדֶּלְךָ וּכְבוֹדְךָ עַד מְאֹד אָרִים.

שר בית הסהר

פֹּה אֶקֹּד אַרְצָה לְפָנֶיךָ מוֹשֵׁל מִצְרָיִם!
פֹּה אֶכְרַע בֶּרֶךְ פֹּה אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפָּיִם
מוֹשֵׁל חָסִיד! שְׁמַע נָא אֲמָרַי לְדִבְרֵי הַאֲזִינָה
רְאֵה כִּי זָקַנְתִּי רְאֵה שַׂעֲרַת רֹאשִׁי כִּי הִלְבִּינָה
הִנֵּה שַׁבְתִּי עַד מְאֹד מִלְּדַבֵּר בַּחֲנוּפָּה
אִמְרָתִי טְהוֹרָה הִיא מִשֶּׁקֶר צְרוּפָה
כִּי עַל יְקַר רוּחַ זֶה אָשִׂים דִּבְרָתִי
עַל גֶּבֶר מַשְׂכִּיל זֶה עָלָיו אַטִּיף מִלָּתִי
אַךְ דְּבָרַי יִלְאוּ מִתְּהִלָּתוֹ כִּי אֲדַבֵּרָה
לֹא אוּכַל – מַעֲלוֹתָיו כִּי אֲסַפֵּרָה
בֵּין אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ תַּחַת יָדִי נִמְסָרוּ
בֵּין כָּל עֹשֵׂי עָוֶל בְּבֵית הַסֹּהַר נֶאֱסָרוּ
לֹא רָאִיתִי כָּמֹהוּ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים
עַוְלָה לֹא נִמְצָא בוֹ מָהִיר כָּל הַיָּמִים
אֲהָהּ מֶלֶךְ! מַדּוּעַ עִנּוּ רַגְלוֹ בַּכֶּבֶל?
מָה הִגְדַּלְתָּ חַסְדְּךָ כִּי הֲסִירוֹתָ שִׁכְמוֹ מִסֵּבֶל
חֲבָלִים בַּנְּעִימִים נָא מֶלֶךְ! עוֹד הַנְחִילֵהוּ
וּבְרוֹב טוּבְךָ חֵן וָחֶסֶד תִּגְמְלֵהוּ.

יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ כַּשֶּׁמֶשׁ
כִּי מַהֵר יָבוֹא אֵלֶיךָ הָאִישׁ דִּבַּרְתִּי אֶמֶשׁ
הוּא אִישׁ תְּבוּנוֹת מָלֵא חָכְמָה וָדַעַת
הוּא יִפְתּוֹר חֲלוֹמְךָ לְטוֹב תְּהִי אָזְנֶךָ שׁוֹמַעַת

פרעה

מַה לִּי שֶׁבֶת פֹּה עַל כִּסֵּא מַמְלָכָה
אִם מַחֲלַת לֵב בְּקִרְבִּי תּוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה
אָן נַפְשִׁי שָׁמַתְנִי! הֲלֹא הָסַרְתִּי כֹּחַ
עַד בֹּא הַפּוֹתֵר עַד בּוֹאוֹ לֹא אֶמְצָא מָנוֹחַ
מַדּוּעַ שַׂר! לַעֲשׂוֹת מִצְוֹתַי לֹא מִהַרְתָּ?

שר המשקים

אָדוֹן! הִנֵּה עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
אַךְ לְהֵרָאוֹת פֹּה בֵּין שָׂרִים נִכְבָּדִים
לֹא נָאֲוָה לְאָסוּר עַד כִּי יַחֲלִיף בְּגָדִים
עַד כִּי יְגַלַּח שְׂעָרוֹ אִם פִּתְאוֹם מִבּוֹר יְרִיצֻהוּ
עוֹד מְעַט הַרְגִּיעָה מַהֵר יָבוֹא — הִנֵּהוּ!

יוסף בא עם שר בית הסהר

בִּבְרָכָה מִקֶּרֶב לְבָבֵימוֹ נִבַּעַת
וּבְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם יִרְצוּ לָדַעַת

פרעה

אַהֲבַתְכֶם עַמִּי בְּנַפְשִׁי עֹז מַרְהֶבֶת
וּכְאָב יֶאֱהַב בָּנָיו כֻּלְּכֶם הִיא אֹהֶבֶת
אַךְ שָׂרַי! עוֹד נִפְעַמְתִּי עוֹד רוּחִי חֲבָלָה
עוֹד נַפְשִׁי מְלֵאָה יָגוֹן וּבֶהָלָה
וְתִמְהוֹן לְבָבִי הִיא כָּל הַיּוֹם יֹאכְלֵנִי
גַּם בַּלַּיְלָה לֹא אָנוּחַ תִּדַּד שְׁנָתִי מֵעֵינִי
כִּי הַחֲלוֹמוֹת רָאִיתִי אוֹת הֵמָּה מִצְּבָא מַעַל
אוּלַי אַרְצִי וּמַמְלַכְתִּי חָטְאוּ מָעֲלוּ מַעַל?
זִקְנֵי עָם! שָׂרֵי צֹעַן! מַה מְּאֹד יָרֵאתִי
רֹפְאֵי אֱלִיל כֻּלְּכֶם — וַאֲנִי מְאֹד נֶחֱלֵיתִי
יָדַעְתִּי חָכְמַתְכֶם לָכֶם תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת
אַךְ פִּתְרוֹן חֲלוֹמִי עַתָּה מֵעַל נִשְׁאֶרֶת

שר המשקים

הַבְלִיגָה מֶלֶךְ עֲלֵי יְגוֹנֶךָ עוֹד מְעַט הוֹחִילָה
וּבְקֶרֶב לִבְּךָ מַהֵר יָשׁוּב רֶנֶן וְגִילָה

אָמַרְתִּי בְלִבִּי מַדּוּעַ זֹאת מֶנּוּ אֶחְדָּלָה
הַדָּבָר יָצָא מִפִּי – בְּגִיל פַּרְעֹה חִבְּקָנִי
בְּלֵב שָׂמֵחַ קָרָא „הֶאָח! מְאֹד נִחַמְתָּנִי
„מַהֵר קְרָא לִי אִישׁ הַדַּעַת רֵעֲתוֹ יְחַוֶּה
„אַךְ בְּחֶשְׁכַת הַלַּיִל לֹא! עוֹד עַד בֹּקֶר אֲקַוֶּה
„עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל חַכְמֵי וְשָׂרֵי מַמְלַכְתִּי
„אַךְ עַתָּה מַהֵר בַּשְּׂרֵהוּ כִּי מוֹסֵרָיו פִּתַּחְתִּי
„וּמָחָר לְעֵת צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ
„פֹּה בְּהֵיכָלִי יַעֲמֹד לְהַשְׁמִיעַ מִפִּיו חָכְמָתוֹ"
כֹּה דִּבֶּר אֵלַי הַמֶּלֶךְ אֵלֶּה הַדְּבָרִים
וּבְמִצְוָתוֹ – הָס! הִנֵּה הַמֶּלֶךְ! קוּמוּ הַשָּׂרִים!

פרעה בא יושב על כסאו

ראש ההרטמים יגש מול כסאו ישתחוה

כְּאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח שֶׁמֶשׁ בֹּקֶר לֹא עָבוֹת
יַרְנִין כָּל הַנְּפָשׁוֹת יְחַדֶּה כָּל הַלְּבָבוֹת
כֵּן יִזְרַח אוֹרְךָ מַלְכֵּנוּ! יִזְרַח לְעוֹלָם
גַּם עַמְּךָ כֻּלָּמוֹ בִּבְרָכָה יִשְׂאוּ קוֹלָם

וְאָנֹכִי עַל מִשְׁמַרְתִּי רָאִיתִי כִּי יָגוֹן וַעֲצֶּבֶת
בְּקֶרֶב לְבָבוֹ הֵמָּה נָטוּ אָהֳלָם לָשֶׁבֶת
כִּי מִפִּיו יָצָא קוֹל יָחִיל קוֹל פְּחָדִים
לֹא יִגְמַר אֹמֶר כֻּלּוֹ רַק דְּבָרִים אֲחָדִים
מַה נִּבְעֲרָה עֲצָתָם הָהּ! מַה נָּבוֹכוּ עֶשְׁתְּנוֹתַי
אֲהָהּ פִּתְרוֹן אֱמֶת מִי יַגִּיד אֲהָהּ חֲלוֹמוֹתַי!
בִּרְאוֹתִי זַעַף מֶלֶךְ אֲנִי בְּתֻמִּי הָלַכְתִּי
וּבְסֵפֶל אַדִּירִים מִיַּיִן הָרֶקַח מָסַכְתִּי
אַךְ כַּאֲשֶׁר עַל יַד הַמֶּלֶךְ לָתֵת הַכּוֹס רָצִיתִי
מַה מְּאֹד נִבְהַלְתִּי נִחַמְתִּי מֵאֲשֶׁר עָשִׂיתִי
כִּי פִּתְאוֹם בַּחֲמַת אַפּוֹ בִּימִינוֹ דְּחָפַנִי
כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלַי – פַּלָּצוּת אֲחָזַנִי
מָתְנַי נִמְלְאוּ חַלְחָלָה וּבְקִרְבִּי רְעָדָה
כִּי חַטָּאתִי זֶה שְׁנָתַיִם לְנֶגֶד עֵינַי עָמָדָה
וַחֲלוֹם חָלַמְתִּי גַּם אָנִי עַתָּה זָכַרְתִּי
בַּיָּמִים הָהֵם עֵת בֵּית הַסֹּהַר כִּי נֶאֱסַרְתִּי
שָׁם אִתִּי מַשְׂכִּיל יוֹדֵעַ פֶּשֶׁר בַּשֹּׂר שְׁלוֹמִי
גַּם כֵּן נִהְיָתָה כַּאֲשֶׁר הוּא פָּתַר חֲלוֹמִי
בִּרְאוֹתִי עַתָּה צָרַת לֵב פַּרְעֹה כִּי גָדְלָה

בית פרעה

חרטמים, שרים, עבדים; הבקר אור

ראש החרטמים

מִי בָכֶם שָׂרֵי פַּרְעֹה! הָעֹמְדִים בְּחַצְרוֹתָיו
נִכְבַּדֵּי עָם! שָׂרֵי מַלְכֵּנוּ! הַחוֹנִים סְבִיבוֹתָיו
מִי בָכֶם יוֹדֵעַ מִי יָבֵן זֹאת וְיַגִּידֶהָ?
מַדּוּעַ הַיּוֹם נֶאֶסְפוּ חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם וַחֲכָמֶיהָ?
מִי בָכֶם יוֹדְעֵי דַעַת יִפְתֹּר זֹאת הַחִידָה.

שר המשקים

קִרְבוּ אֵלַי לִשְׁמוֹעַ אָנֹכִי לָכֶם אַגִּידָה
אֶמֶשׁ בָּעֶרֶב יָשַׁב הַמֶּלֶךְ כְּפַעַם בְּפַעַם
אֶל שֻׁלְחָנוֹ לֶאֱכוֹל אַךְ מְאוּמָה לֹא טָעַם
שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשׁוֹ אַפּוֹ בוֹעֵר
שְׂפָתָיו מְלֵאוּ זַעַם רוּחוֹ הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר

המדברים

פרעה

יוסף

שר המשקים

שר בית הסוהר

ראש החרטמים

ראש השרים

חרטמים, שרים, עבדים

גדלת יוסף

מספר בדרך שיר מעת שלח מלך מצרים ויתירהו וישימהו אדון לביתו

דבור ראשון

בראשית מא׳ פסוק ט׳ עד פסוק מג׳

הֲלֹא עוֹד יָפִית, עֵינַיִךְ יוֹנִים
מְאַזְּרֵי זִיקוֹת אֵשׁ פְּלָדוֹת
עוֹד מְעַט! וְהִנָּם בְּעֵמֶק חוֹנִים
בַּל יְדֻבַּר בָּם נִכְבָּדוֹת.

הֲלֹא עוֹד גָדַלְתְּ דָמִית לְתָמָר!
וּפְעָמַיִךְ בַּנְעָלִים מַה יָפוּ!
עוֹד מְעַט! אֶרְאֵךְ וּבְשָׂרִי סָמָר
כִּי גֵו וָרֹאשׁ כְּאַגְמוֹן נִכְפָּפוּ.

חוּשִׁי נָא! בַּאֲהָבִים הִתְעַלְּסִי
בְּעוֹד אֵשׁ בְּגִידַיִךְ מִתְגוֹלֵל
עוֹד מְעַט! מַעְגַל דְרָכַיִךְ תְּפַלְּסִי
עֵת סַעַר עַל רֹאשֵׁךְ יִתְחוֹלֵל.

מַהֲרִי תַמָּתִי! דוֹדִים הַרְוִינִי
בְּעוֹד נִצָּנִים נִרְאוּ כְּפָתֵךְ רַעֲנָנָה
חִישׁ מַהֵר! מִנַּחַל עֲדָנִים הַשְׁקִינִי
טֶרֶם עָלַי וְעָלַיִךְ תִּשְׁכּוֹן עֲנָנָה.

מקהלות.

קוֹלְכֶם אַחִים הַשְׁמִיעוּ!
לְצוּר יִשְׁעֵנוּ הָרִיעוּ!
קַדְּמוּ נוֹגְנִים וְשָׁרִים
רִנָּה וְתוֹדָה לְהָרִים.

הרועה אל רעיתו

ע״ד שמח בחור בילדותך; עד אשר לא יבואו וגו׳.

רַעְיָתִי! עַד מָתַי תִּתְחַמָּקִי
עַל מָה תֵבוֹשִׁי עַל מָה תַחְפִּירִי?
בּוֹאִי נָא! מִנְּשִׁיקוֹת פִּי תִשָּׁקִי
קוּמִי הַטִּי אָזְנֵךְ לְקוֹל שִׁירִי!

הֲלֹא עוֹד כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ
עוֹד שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים!
עוֹד מְעַט אֲהָהּ! וְהִנֵּה נָפְלוּ פָנַיִךְ
וְהֵמָּה כְּקָנֶה וָסוּף קְמֵלִים.

מקהלות·

אַתָּה! לָשֶׁבֶת תַּגְבִּיהַּ
בִּדְרָכֵינוּ אוֹרְךָ תַּגִּיהַּ
מִתּוֹרָתֶךָ תְּלַמְּדֵנוּ
בִּנְתִיבוֹתֶיךָ הַדְרִיכֵנוּ.

משורר·

הֲלֹא בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל אֶלֶף שָׁנִים
הַאֲנַחְנוּ קִצְרֵי יָמִים בְּיָדְךָ עִתּוֹתֵנוּ
נֹצֵר חֶסֶד אַתָּה! אֲמִתְּךָ לְאָבוֹת וּבָנִים
כֵּן מֵאָה שָׁנָה נָצַרְתָּ בְּטוּבְךָ אֲגֻדָּתֵנוּ.

מקבלות,

נָא רוֹכֵב עֲרָבוֹת!
תָּכִין אֵלֶיךָ הַלְּבָבוֹת
נְצוֹר עוֹד לִתְקוּפוֹת הַיָּמִים
רַב טוּבְךָ לַהוֹלְכִים בְּתָמִים.

משורר·

בְּךָ הַיּוֹם נִשְׂמְחָה, בְּךָ תָּמִיד נָגִילָה
עָרַכְתָּ שֻׁלְחָן לְפָנֵינוּ, כּוֹסֵנוּ רְוָיָה
גַּם בְּגֵיא צַלְמָוֶת כִּי נֵלֵךְ נוֹרָא עֲלִילָה!
לֹא נִירָא רָע כִּי בְּךָ! נַפְשֵׁנוּ חָסָיָה.

מקהלות.

מֵרֹאשׁ קָרָאתָ הַדּוֹרוֹת
דְּרָכֶיךָ אוֹתָם לְהוֹרוֹת
נֵס לְהִתְנוֹסֵס נָתַתָּה
כִּי רַב חֶסֶד אַתָּה.

משורר.

הֲלֹא בְּאוֹרְךָ לִרְאוֹת אוֹר בְּתוֹרָתְךָ רָשַׁמְתָּ
כִּי פֶּתַח דְּבָרֶיךָ, עֲשׂוֹת חֶסֶד וַחֲנִינָה
בָּהֵן אוֹתָהּ הַחִילוֹתָ בָּהֵן אוֹתָהּ חָתַמְתָּ
אָצַלְתָּ עָלֵינוּ חָכְמָה מוּסָר וּבִינָה.

מקהלות.

בָּנֶיךָ הֵן לְךָ יִשְׂאוּ קוֹלָם
כִּי שְׁלוֹמְךָ בַּל יִמּוֹט לְעוֹלָם
דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ
דּוֹר לְדוֹר יַגִּיד חַסְדֶּךָ.

משורר.

עֵת עָרוֹם יָצָא הָאָדָם מִבֶּטֶן הָאֲדָמָה
חָמַלְתָּ עָלָיו, בַּלְבוּשׁ אוֹתוֹ כִסִּיתָ
עֵת נֶאֱמַן בֵּיתְךָ קָרָאתָ לָשׁוּב שָׁמָּה
עַנְוָתְךָ תַּרְבֵּהוּ, כִּי קֶבֶר לוֹ כָּרִיתָ

שיר

לחברת אהבי חסד

בהתאספם לעשות יום משתה ושמחה

אחרי מלאת מאה שנה מיום הוסדה ועד עתה

בשנת דברי שלום לפק

משורר·

מִתּוֹךְ אֹהֲבֵי חֶסֶד, בִּישׁוּעָתְךָ יָגִילוּ׃
יַעַל לְךָ שֹׁכֵן מָרוֹם! הַיּוֹם קוֹל תּוֹדָתָם
בְּשִׁיר וְזִמְרָה, תְּהִלָּה לְךָ יוֹבִילוּ׃
כִּי בֵּין יָמִים יָצַרְתָּ, גַּם יוֹם שִׂמְחָתָם

מקהלות·

מִקֹּדֶשׁ עֶזְרְךָ שְׁלַח
לֵב עֲבָדֶיךָ שַׂמַּח
הֵן בְּחַסְדְּךָ יִבְטָחוּ׃
לְפָנֶיךָ רִנָּה יִפְצָחוּ׃

משורר·

נִפְלְאוֹתֶיךָ יַזְכִּירוּ, בִּדְרָכֶיךָ יַשְׂכִּילוּ׃
לְזֹאת, כֻּלָּם נֶאֶסְפוּ, יַחְדָּיו נִקְבְּצוּ הֵנָּה
אַחֲרֶיךָ עֶלְיוֹן! לַהֲלוֹךְ, עֲדָתָם יַקְהִילוּ׃
מֵרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָא עֲלֵיהֶם תִּתְּנָה

משורר.

בְּעַד מֶלֶךְ צַדִּיק מוֹשֵׁל בְּאַרְצֵנוּ שַׁתָּה
לָךְ יֵעָתֵר יִשְׂרָאֵל לָךְ בְּתַחֲנוּנִים יָבוֹא
כִּי תַּחַת שֵׁבֶט אַהֲבָה בְּיָדוֹ נָתַתָּה
הֲלֹא יְהִי רוּחַ יַעֲקֹב! יִרְהַב לְבָבוֹ!

משוררים.

מוֹשִׁיב מְלָכִים לַכִּסֵּא! בָּרְכֵהוּ חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים
חֶסֶד וָיֶשַׁע הַרְאֵהוּ קַרְנוֹ בְּכָבוֹד מַעְלָה תָרִים.

משורר.

נָא רַב כֹּחַ! תֵּן לָעָם עֹז וְתַעֲצֻמוֹת
תֵּן כֹּחַ לַיָּעֵף, תֵּן עָצְמָה לְאֵין אוֹנִים
זוֹרְעִים בְּדִמְעוֹת גִּיל בְּרִנָּה יִשְׂאוּ אֲלֻמּוֹת
מַהֵר יִבָּנֶה הַבַּיִת הֲיֵשׁ יְכַלּוּ הַבּוֹנִים

משוררים.

קוֹל בֵּית יַעֲקֹב יַעַל לְהַדַר כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ
קֶרֶן יִשְׁעֵנוּ! מִשְׂגַּבֵּנוּ! דוּמִיָּה הִיא תְהִלָּתֶךָ.

משוררים.

נוֹדֶה לְּךָ נָאוֹר! עֲלֵי שִׂמְחָה נָתַתָּ בְּלִבֵּנוּ
כִּי לִבְנוֹת מַשּׁוּאוֹת נֶצַח הֲרִימוֹתָ פְּעָמֵינוּ.

משורר.

אִם אֶבֶן פִּנַּת קֹדֶשׁ הַיּוֹם יָרִינוּ
אַתָּה יוֹסֵד אָרֶץ! נָא עָלֶיהָ פְּקַח עֵינֶיךָ
הַבֵּט עֲלֵי עֲדָתְךָ לִכְבוֹדֶךָ כֹּל הֱכִינוּ
מִמָּרוֹם מִקֹּדֶשׁ שְׁלַח לָמוֹ עֶזְרֶךָ

משוררים.

מַה־טּוֹב הִסְתּוֹפֵף בַּחֲצֵרֶךָ בְּצִלְּךָ לְהִתְלוֹנֵן
יְהִי נוֹעֲמֶיךָ עָלֵינוּ עֶלְיוֹן! מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ תְּכוֹנֵן.

משורר.

בְּטֶרֶם שִׂים אֶבֶן עַל אֶבֶן לְךָ נְשַׁוֵּעַ
יְהִי נָא עֵינֶךָ וְלִבְּךָ פֹּה כָּל הַיָּמִים
אִם זֶה הַחִילוֹנוּ — אַתָּה! מַעֲשֵׂינוּ תְּבַצֵּעַ
כִּי בְיָדְךָ לְחַזֵּק לַכֹּל רָם עַל כָּל רָמִים!

משוררים.

מְהַיֵּה כֹּל! מֵעֲרֵמוֹת עָפָר הַהָיֶה הָאֲבָנִים
הֵי חַי יוֹדוּךָ! אֲמִתְּךָ יוֹדִיעַ אָב לְבָנִים.

הֵן יְשֻׁרוּן עַמֶּךָ! בְּשִׁיר תּוֹדָה יְרַנֵּנוּ
כִּי לְהֵיכַל קֹדֶשׁ אֶבֶן פִּנָּה נָשִׂימָה

משוררים.

מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אַתָּה! בּוֹנֶה מַעֲלוֹתֶיךָ בַּשָּׁמַיִם
עֲדַת יַעֲקֹב תָּשִׁיר עֻזֶּךָ תִּשָּׂא לְבָבָהּ אֶל כַּפָּיִם.

משורר.

הֲלֹא עַל פִּקּוּדֶיךָ צִוִּיתָ אֶמֶשׁ
חשֶׁךְ כִּסָּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים
תְּצַו הַיּוֹם וִיהִי אוֹר, תַּזְרִיחַ שֶׁמֶשׁ
תַּעֲדֶה אֶרֶץ וְתֵבֵל בְּמַעֲטֵה עֲלוּמִים

משוררים.

גּוֹלֵל חשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר! אִם גַּם בְּזַעַם תִּצְעַד אָרֶץ
רְצוֹנְךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי יָהֵל, אֵין צְוָחָה וְאֵין פָּרֶץ.

משורר.

אָנַפְתָּ בָּנוּ וַתִּבְעַר בְּעִירֵנוּ אֵשׁ לֶהָבָה
וַתְּהִי לְמַאֲכוֹלֶת אֵשׁ גַּם בֵּית תְּפִלָּתֵנוּ
הֵן עַתָּה יְשֻׂשׂוּם צִיָּה וְתָגֵל הָעֲרָבָה
כִּי רָצִיתָ עַמְּךָ שָׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנוּ

כְּהַיּוֹם הַזֶּה לְשׁוֹכֵן מָרוֹם נִשְׁפּוֹךְ שִׂיחַ
לְבָרֵךְ פְּרִי עֵצֵינוּ וְזִיו שָׂדֶה לְהַצְמִיחַ
כֵּן בַּעַדְךָ נִשָּׂא לְבָבֵינוּ אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם
כְּעֵץ רַעֲנָן תְּהִי כַּעֲצֵי עֵדֶן תִּיף בְּגָדְלֶךָ
פֶּרְיְךָ תִּתֵּן בְּעִתְּךָ, לֹא יִבּוֹל עָלֶךָ
וְהוּא יְבָרֶכְךָ, יוֹסִיף לְךָ שְׁנוֹת שָׁלוֹם וְחַיִּים.

תפלת עבדך עבד אברהם אנכי

שיר

חברתי לשיר ביום הוסד בית הכנסת אשר בנו
קהל ישראל.

משוררים.

יוֹצֵר הַכֹּל! הַיּוֹם לְךָ תּוֹדַת לִבֵּנוּ נַקְרִיבָה
מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם נָא קוֹלֵנוּ הַקְשִׁיבָה!

משורר.

רוֹמְמוֹתֶךָ אֵלִי! הַיּוֹם בִּגְרוֹנֵנוּ
בְּתוֹךְ הֲמוֹן חוֹגֵג קוֹל רִנָּה נָרִימָה

בְּרוּחַ חֶסֶד וַחֲנִינָה תְּדַבֵּר עַל הַלְּבָבוֹת
בְּהַדְרֵי קֹדֶשׁ טַל יַלְדֻתֶךָ — וְעַמְּךָ נְדָבוֹת
כָּל מְרִים תְּרוּמַת קֹדֶשׁ לְמוֹרָה שַׁי יוֹבִילוּ.

אִם כֹּה הֲחִילוֹתָ לְהַרְאוֹת לֵב נָבָר וְתָמִים
בְּצִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ אַךְ טוּב בְּרִבּוֹת הַיָּמִים
כִּי מִמָּרוֹם שֻׁלַּחְתָּ לְנַהֵל צֹאן מַרְעִיתֶךָ
בְּךָ בָּחַר אֱלֹהֶיךָ, תִּהְיֶה לְרֹאשׁ פִּנָּה
תִּשָּׂא מֶשֶׁךְ הַזָּרַע, עוֹד תִּקְצוֹר בְּרִנָּה
וּפְרִי מְגָדִים יִשָּׂא נֵצֶר מַטָּעֶיךָ.

מְתוּרַת אֵל חַי תִּשְׁאַב, מִמְּקוֹר הַחַיִּים
תַּשְׁקֶה צֹאנְךָ צֹאן אָדָם בִּתְבוּנוֹת כַּפַּיִם
בְּתוֹם לֵבָב תִּרְעֵם, כְּרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים
בְּדֶרֶךְ חָכְמָה בְּמַעְגְּלֵי יֹשֶׁר תַּדְרִיכֵמוֹ
אָז יִתְעַנְּגוּ עַל רַב טוּב תִּשְׁפּוֹת עָלֵימוֹ
וּמֵרוּחֲךָ טוֹבָה, יְנוּבוּן דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים.

גַם אַתָּה! עַל סֻלָּם הַחָכְמָה הֲלֹא עָלִיתָ
עוֹדְךָ רַךְ בַּשָּׁנִים, רַב תְּבוּנוֹת קָנִיתָ
חֵן הוּצַק בְּפִיךָ, תּוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנֶךָ
הַבֵּט סָבִיב מִן הַמָּקוֹם, שָׁם אַתָּה עוֹמֵד
כָּל לֵב נִכְסוֹף, לִשְׁמוֹעַ אֲמָרֶיךָ הוֹמֵד
כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָאוּ לָךְ, יִשְׂאוּ מִדַּבְּרוֹתֶיךָ.

בִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, כְּכוֹכָב דָּרַכְתָּ
מֵרָחוֹק נִרְאֵיתָ, לְהַרְגִּיעוֹ הָלַכְתָּ
וּדְבָרְךָ יָאִיר, כְּשַׁחַר עַל הָרִים פָּרוּשׂ
תֶּאֱסוֹר בְּזִיקֵי חֵן לְבוֹת עַד כֹּה נִפְרָדוּ
תְּשַׁלֵּב כְּבִלֵי אַהֲבָה וְהֵמָּה יִתְאַחָדוּ
תַּבִּיעַ אֹמֶר, תְּרַפֵּא מִזְבַּח יְיָ הֶהָרוּס.

זֶה תְּהִלַּת מַעֲשֶׂיךָ פֹּעַל יְיָ לְמַעֲנֵהוּ
קִנֵּאתָ לְבֵיתוֹ לְהַעֲמִיד שִׁמְמוֹת חָרְבוֹתֵיהוּ
שָׁם מִקְהֵלוֹת יְבָרְכוּ בִּרְעָדָה יָגִילוּ

תְּנִי בְּפִי שִׁיר חָדָשׁ שִׂמִי מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי
נָא הַחֲזִיקִי בִּימִינִי הֲיִי כֹחִי וְאוֹנִי
וּבִנְעִים צִלֵּךְ תְּהִי רוּחִי מְעוֹפֶפֶת.

ויהי כי הרימותי קולי ואקרא, ותאצל מן הרוח אשר עליה, ותשם דבריה בפי, ותשאני רוחה, ואען ואומר

לְךָ חֲכַם לֵב! לְךָ דָבָר טוֹב לִבִּי רָחַשׁ
לֹא בְּחַנְפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג לֹא בְּדִבְרֵי כָחַשׁ
לֹא כֵן עִמָּדִי לֹא כֵן אֲמָרַי יָרוֹנוּ׃
הֲגַם בַּהֲמוֹן שִׁיר כִּמְעַט כָּל אָדָם כּוֹזֵב
אַךְ אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי שָׁוְא וְתָפֵל עוֹזֵב
וְיוֹשֶׁר דִּבְרֵי אֱמֶת עַל שְׂפָתַי יִכּוֹנוּ׃

מַה נִּכְבַּד הַיּוֹם בְּהִגָּלוֹת רוֹכֵב עֲרָבוֹת
הַגֵּד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב מִימִינוֹ אֵשׁ לֶהָבוֹת
וּמִכְלַל יוֹפִי הָיִי עַד מִקְדָּשׁ הוֹפִיעַ
זֶה דוֹר דּוֹרְשָׁיו אֲמָרוֹתָיו לְבָאֵר
רוֹצֶה בְעַמּוֹ עֲנָוִים בִּישׁוּעָה יְפָאֵר
וְרוּחַ חָכְמָה וּבִינָה עֲלֵיהֶם יוֹפִיעַ.

בחדש אייר בשנת תקפ״ט לפ״ק, הושם לראש עדת בני ישראל פה העירה, גבר חכם בעוז, הה הגאב״ד נ״י הרב מה׳ אברהם בן מה׳ אלכסנדר וואלף נ״י: בימים אחדים אחרי בואו החל לדרוש ולדבר על לב עדתו, להרים קרן ישראל, להקים בית תפלתם מערמות העפר, ולכונן בית חייהם אשר היה לשרפת אש, באכול האש את העיר בשנת תקנ״ה: אז חגר בעוז מתניו ויאמץ זרועותיו, ויער רוח נדיבה, בלב המתנדבים בעם, והם הביאו אליו למלאכת הקדש, איש איש כמתנת ידו אשר ברכו יי׳. — והנה זרע הצדקה עתה נשא פריו בשנה הרביעית קדש הלולים לי״י, אשר שלח עזרו מקדש ויצלח דבר אמת, והנה נבנה הבית בית מקדש מעט והוא עומד לנס עמים לשם לתהלה ולתפארת, ולשמחת עולם כן יעמוד על תלו. — בעת ההיא בראות בטובת בחירנו בשמחת גוינו, כתבתי הדברים האלה, והקרבתים לרצון לפני הרב נ״י בערב חג השבועות

בזמן מתן תורתנו ל״פק

אל אדוני מורי ורבי!

כאשר נאספו נדיבי עמי, עם אלהי אברהם ואיש על דגלו באותות, דגלם עליך אהבה, ולמען הראות שמחת לבבם בראות נשיא אלהים אתה בתוכנו, הקריבו לפניך מנחה מזכרת רצון, איש כמסת ידו אשר ברכו ה׳ — אז הנני עמדתי משתאה מחריש לדעת במה אקדם פניך אדונינו! מו׳! כי לי אני עבדך אין כל, כי אם כתבה אחת קטנה אשר בחיקי גדלתיה — ואם כי רק בקצה המטה נגעתי ביערת דבשת לשון הזהב, ואורו עיני כי טעמתי מעט מנופת צופה, הלא רציתי לערב את לבי, לצאת לקראתך, לקדמך במנחה מרחשת אהבתי אליך — אך ארכו הימים, ותשח בת שירתי, והיא כבורחת, נאלמה לא תפתח פיה — אך זה היום על יום טוב באתי, דברתי על לבה, משכתיה חסד, ואתחנן אליה בעת ההיא לאמר:

אַתְּ בַּת עֵדֶן! מִנַּחַל עֲדָנַיִךְ הַשְׁקִינִי
הָסִירִי נָא צְעִיפֵךְ מַרְאַיִךְ הַרְאִינִי
פִּרְשִׂי נָא כְּנָפַיִךְ עָלַי הֱיִי מְרַחֶפֶת

אֲהָהּ! הֲלֹא לֶאֱנוֹשׁ עֲלֵי אֶרֶץ צָבָא
עַד כִּי יִפְקֹד אֶל הָרוּחוֹת הַתֵּר אֲגֻדָּתוֹ
מֵאֶרֶץ עֵיפָתָה הַיָּתוֹ הִיא שָׁבָה
לִנְעִימוֹת נֶצַח כִּי תַעַן בָּהּ צִדְקָתוֹ
שָׁם רַב טוּב לִירֵאָיו צְפוּנָה
שָׁם רַב בְּרָכוֹת לְאִישׁ אֱמוּנָה
עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם.

נָא מָלֵא רַחֲמִים! שׁוֹכֵן עַל חוּג שְׁחָקִים
תִּיקַר נָא נַפְשֵׁנוּ אַל־תִּשְׁכַּח חַיַּת עֲנִיֶּךָ
נָפְלָה בְתוּלַת יִשְׂרָאֵל בְּחֶסֶד אוֹתָהּ תָּקִים
רְפָה שְׁבָרֶיהָ כִּי עַיִן תִּשָּׂא לְךָ לְבַדֶּךָ
אֶל הַר גָּבוֹהַּ מְבַשֵּׂר הַעַל
קוֹל קוֹרֵא הַשְׁמִיעַ מִמַּעַל
וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ
אֶזְכֹּר.

צָלַל וַיַּעַל אַבְנֵי חֵפֶץ מִתְּהוֹמוֹת
כִּי שָׁם נִגְלוּ אֵלָיו סִתְרֵי תַעֲלוּמוֹת
וַיְיָ אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם.

תּוֹעִים כְּשֶׂה אוֹבֵד וְאֶת הַנִּדָּחוֹת בִּקֵּשׁ
בְּחַבְלֵי אָדָם מְשָׁכָם בְּחֵן וּמֶתֶק שְׂפָתַיִם
שִׂמְחָה לְצַדִּיק בְּחָסֵר לֵב פְּתַלְתּוֹל וְעִקֵּשׁ
וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם
רַק עֲשׂוֹת חֶסֶד וֶאֱמֶת חָפֵץ בַּטֻּחוֹת
כְּרֹעֶה נֶאֱמָן הִנְהָם עַל מֵי מְנוּחוֹת
עֲלֵי הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם.

זָקֵן בָּא בַיָּמִים עוֹד עָשָׂה בְּחֵפֶץ כַּפָּיִם
לֹא חָדַל לְהַשְׂכִּיל לְשַׂמַּח אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
צַדִּיק אָחַז דַּרְכּוֹ אֹמֶץ הוֹסִיף טְהָר יָדַיִם
הֲגַם הוּכַּח בְּמַכְאוֹב וִיצוּרָיו נֶחֱלָשִׁים
בְּכֹחַ עֲלוּמִים עָבַד עֲבוֹדָתוֹ
קָם בִּמְקוֹם קֹדֶשׁ לִשְׁמֹר פְּקוּדָתוֹ
וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְיָ.

רַבּוּ חַכְמֵי לֵב עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ
צֹאן מַרְעִיתָם יְנַהֲלוּ בַּעֲבוֹתוֹת אַהֲבָה
הֵן לֹא אַלְמָן יִשְׂרָאֵל מִגֹּדְרֵי פָרֶץ
מְשׁוֹבְבֵי נְתִיבוֹת לָשֶׁבֶת וּלְבֵיתָם נָאֲוָה
אַךְ בָּךְ יַרְכְּתֵי צָפוֹן! נֵרְךָ כָּבָה
אֲהָהּ! בָּךְ בָּא שִׁמְשֵׁךְ קִרְיָה נִשְׂגָּבָה!
כִּי אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם

מַחֲסֶה לַדַּל הָיָה מָעוֹז לָאֶבְיוֹנִים
גַּם נְדִיבֵי עַמּוֹ נֶאֶסְפוּ חִכּוּ לַעֲצָתוֹ
הֵן נְטָלָם נְשָׂאָם עָצְמָה הִרְבָּה לְאֵין־אוֹנִים
עַל כָּל דּוֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם אָצַל רוּחַ בִּינָתוֹ
כְּעַל נְאוֹת דֶשֶׁא הִרְבִּיץ צֹאנוֹ
כְּגֶשֶׁם נְדָבָה כְּטַל עַל עֵשֶׂב רְצוֹנוֹ
וַיִּתֵּן לָהֶם אֶת בִּרְכַּת אַבְרָהָם

הָגָה בְּתוֹרַת אֵל תָּמִיד לַיִל וְיוֹמָם
מָלֵא רוּחַ דַּעַת רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה
מִפְּעֲלוֹת אֵל וּתְהִלָּתוֹ תַּחַת לְשׁוֹנוֹ רוֹמָם
צַדִּיק יָנוּב חָכְמָה עֲרוּכָה בַּכֹּל וּשְׁמוּרָה

יָגוֹן הֵפִיץ, הִרְוָה כָּל הַלְּבָבוֹת
נֶפֶשׁ טְהוֹרָה הָמַר, רֹכֵב עֲרָבוֹת
וַיִּקְרָא מַלְאַךְ אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם.

הָה! מַכְאוֹבֵינוּ נֶעְכָּר רוּחֵנוּ חֻבָּלָה
צִיצַת צְבִי תִּפְאֶרֶת לָאָרֶץ הָשְׁלָכָה
יִפְעַת הֲדָרֵנוּ מֵרֹאשֵׁינוּ נָפָלָה
הָה! צַר וְאוֹר בַּעֲרִיפֵינוּ נֶחְשָׁכָה
וּמֵאֵין אָב הָיִינוּ כִיתוֹמִים
כִּי קוֹל הֲמֻלָּה נִשְׁמַע מִמְּרוֹמִים
וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם

הוֹי! נִגְדַּע קֶרֶן יִשְׂרָאֵל כִּי חָסִיד גָּמַר
הוֹלֵךְ תָּמִים חָכָם נְפָשׁוֹת לָקַח,
עַל מִצְפֶּה עָמַד, מִשְׁמֶרֶת קֹדֶשׁ שָׁמַר
כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן כְּתָמָר צַדִּיק פָּרַח
הֵן עֲפָרוֹ עַתָּה שָׁב אֶל הָאֲדָמָה
אַךְ רוּחוֹ עוֹדֶנּוּ חַי שָׁם בָּרָמָה
וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקוֹמוֹ.

קול בכי

על מות אדונינו מורנו ורבינו

הרב מה״ו אברהם זצ״ל

א ב ״ד לקהלת יעקב

שנת אור זרוע לצדיק ולישרי לב

בשמנה עשר יום לחדש מרחשון בשנה הזאת, ביום הזה נבקעו כל מעינות דמעותינו, ועפעפינו הזלו מים, כל פנים קבצו פארור, קול צוחה ברחובות, סבבו בשוק הספדים, כי לקח אדונינו מעל ראשינו, הוא האדם הגדול, כלילת יפינו, משוש לבבנו, מורינו ורבינו הרב הגאון מה״ו אברהם בן מורינו ורבינו הרב הגאון מה״ו גדליה זצ״ל כשלשים ושש שנה ישב לכסא צדק פה קרית מלך, וכל הימים אשר הוא חי, אהב את המקום, אהב את הבריות, מלא חכמה דעת ובינה, ובתורת יי׳ חפצו, הלך צדקות, משכיל אל דל, רעה את צאן עמו בתום לבבו, ובתבונות כפיו נחם, חונן, מכלכל דבריו במשפט, ודברי פיו בנחת נשמעים, הן נאלמנו־לא נפתח פינו לספר תהלתו, הלא היא כתובה על לוח לבנו לזכר עולם

ואברהם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מתבל ארצו להתענג בין מלאכי שלום, ובצל שדי להתלונן בשבע שמחות׃

קוּמִי בַּת עַמִּי! יְשֻׁרוּן קוֹלֵךְ הָרִימִי

קוּמִי שְׂאִי קִינָה מְקוֹר דֶּמַע תְּנִי עֵנַיִךְ

אַל לָךְ הַחֲרֵשׁ יָד עַל פֶּה בַּל תָּשִׂימִי

כִּי פִתְאוֹם הֲלֹא עָלָה מָוֶת בַּחֲלוֹנַיִךְ׃

עוֹד רְבֵּי תוֹרָתְךָ כְּתוּב עַל לוּחַ לִבֵּנוּ
עוֹד בְּשִׂיחַ צַחוֹת תַּשְׂבִּיעַ נַפְשֵׁנוּ
וּבִשְׁלוֹמְךָ הֲלֹא לָנוּ יְהִי שָׁלוֹם
וּמַה עוֹד אֲדַבֵּר אֶצְרָה עַל דַּל שְׂפָתַי
וְעַל זֶבַח הַתּוֹדָה אֶעֱרוֹךְ תְּפִלָּתִי
לְרַצֵּה יְרֵאָיו! הוּא יָשִׂים גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם.

וּמַה עוֹד יְמַלֵּל צְעִיר תַּלְמִידֶךָ
אוֹתְךָ לְהַלֵּל מַה הוּא מֶעֶרְכֶּךָ
רְצֵהוּ נָא — וְאֶת אָחִיךָ תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם.

שנת מי כהחכם יודע פשר דבר.

קוּמִי בַּת שִׁירִי עוֹד תַּעֲדִי תֻּפַּיִךְ:
מַדּוּעַ כָּעֵת אָבְדוּ עֶשְׁתְּנוֹתַיִךְ:
מַדּוּעַ הַיּוֹם תִּזְנְחִי נַפְשִׁי מִשָּׁלוֹם
קוּמִי אִזְרִי חַיִל קִרְאִי בְגָרוֹן
שִׂימִי מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי בְּרוּחֵךְ הִיא תָרוֹן
עוֹד הַפַּעַם אֶרְדּוֹף אֶעֱבוֹר שָׁלוֹם.

לְךָ גֶבֶר חָכָם! לְךָ תוֹדָה אַקְרִיבָה
הֲלֹא בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ עוֹז תַּרְהִיבָה
תַּחֲזִק בְּמָעֻזֵּנוּ לָנוּ תַּעֲשֶׂה שָׁלוֹם
לָקַחַת מוּסָר וָדַעַת תְּדַבֵּר עַל הַלְּבָבוֹת
בְּקוֹל נָעִים תִּקְרָא אֶל עַמְּךָ נְדָבוֹת
סוּר מֵרָע! עֲשֵׂה טוֹב! בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם!

בשנת החכמה נתן לך

עוֹד הַפַּעַם כִּנּוֹר אָעִירָה
בְּדַעַת וָטַעַם רְצִיתִי לְשִׁירָה
לִנְטוֹת אֵלֶיךָ כְּנָהָר שָׁלוֹם
בַּת שִׁירָתִי בִּסְעִיף הִתְעַטָּפָה
לְהָבִיא בִּרְכָתִי מְאֹד נִכְסָפָה
לִהְיוֹת בְּעֵינֶיךָ כְּמוֹצְאֵת שָׁלוֹם.

כְּנֹגַהּ קַרְנַיִם חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים
יָפִיקוּ חַיִּים בַּעֲמָקִים וֶהָרִים
כִּי בְשִׂמְחָה יֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם
אִמְרוֹתֶיךָ כֶּן־נְעִימוֹת מִפִּיךָ תַּבִּיעַ
כֻּלָּן מַתְאִימוֹת לָנוּ תַּשְׁמִיעַ
בָּהֵן — יֵצֶר סָמוּךְ תִּצּוֹר שָׁלוֹם.

בִּמְלִיצַת אֲמָרִים תְּגַלֶּה צְפוּנוֹת
בְּמָשָׁל וּמוּסָרִים תּוֹדִיעַ תְּבוּנוֹת
בָּהֶם יַחַד נָשְׁקוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם

וַתֶּעֱרַב מִנְחָתִי חֵן מָצָאָה
גַּם הַיּוֹם יָצָאתִי תְּשׁוּרָתִי בָאָה
רְאֵה יָשָׁר! כִּי אַחֲרִיז לְאִישׁ שָׁלוֹם.

כְּטַל וְכִרְבִיבִים יִזְּלוּ מִלֶּיךָ
חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים יִתְפַּלְלוּ עָלֶיךָ
יִפְרַח בְּיָמֵינוּ צַדִּיק וְרַב שָׁלוֹם
כִּי מִבְּאֵר כָּרִיתָ יִדְלוּ מַיִם
וּמַטְעַמִּים עָשִׂיתָ יָאוֹרוּ עֵינַיִם
וְהֵמָּה יִתְעַנְּגוּ עַל רֹב שָׁלוֹם.

צְרוּפָה אִמְרָתְךָ וְעַבְדְּךָ אֲהֵבָהּ
נְעִימָה תוֹרָתְךָ וּמוּסָרְךָ עָרֵבָה
כִּי בוֹרֵא נִיב שְׂפָתַיִם שָׁלוֹם
הַמַּגְבִּיהִי לָשֶׁבֶת אוֹרְךָ יַזְרִיחַ
יָגוֹן וַעַצֶּבֶת מִגְּבוּלְךָ יַבְרִיחַ
יִשָּׂא פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם.

מְפִּיךָ תּוֹרָה מְלֵאָה דֵעָה
אִמְרָתְךָ טְהוֹרָה בְּנַחַת נִשְׁמַעַת
לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם
כָּל לֵב שָׂמֵחַ שׁוֹמֵעַ מִלֶּיךָ
כְּאוֹר זוֹרֵחַ טוֹבִים דְּרָכֶיךָ
דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם

קַח מִנְחָתִי אִם כִּי קְטַנָּה
וְגַם בִּרְכָתִי מִלִּבִּי נִתְּנָה
עֹשֶׂה בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם
דָּשֵׁן וְרַעֲנָן תִּמְצָא מָנוֹחַ
תָּמִיד שַׁאֲנָן תַּחֲלִיף כֹּחַ
וְאַתָּה וּבֵיתְךָ וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם

בשנה האחרת למועד הזה

בִּתְקוּפַת הַשָּׁנָה בְּיוֹם הַפּוּרִים
שָׁלַחְתִּי מָנָה מְלֵאָה טוּרִים
נָתַתִּי לְךָ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם

נִשְׂגָּב מִכֹּל! מִי כָמוֹךָ רַב עֲלִילִיָּה!
הֲיוֹדְךָ עָפָר? הֲתַעֲרִיצְךָ תּוֹלַעַת?
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ – נַפְשֵׁנוּ יֹדַעַת
אַךְ תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּר – נֶאֱלַמְנוּ דוּמִיָּה.

זה לנו כמו עשרים שנה, שמענו דברי חן ושכל טוב, יצאים מפי החכם התורני מורנו הרב ר׳ שלום שכנא נרו בן הג׳אב״ד זצ״ל הדרש טוב לעמו, ומדי שבת בשבתו יבא כל חרד על דבר ה׳ להתענג בדברי תורתו ולשמוע אמרי פיו כי נעמו. והנני אני הצעיר, כשנה בשנה הקרבתי לפניו שיר תודה, בשם כל הששים על אמרותיו, והשמחים על דברו. והנה לפניך קורא אהוב! ארבעה מטיבי צעד, אשר צעדה בת שירי במעגלי המליצה למען שמו – יהיו נא בעיניך כמצאי שלום.

פורים שנת

צדק ושלום

רָחַשׁ לְבָבִי מָנָה לִשְׁלוֹחַ
וְאֵין לְהָבִיא קָרְבַּן נִיחֹחַ
לְדוֹרֵשׁ טוֹב וּלְדוֹבֵר שָׁלוֹם
לְהַזְכִּיר אַהֲבָה בְּמִנְחָה חֲבִיבָה
נַפְשִׁי תְּאֵבָה לְךָ לְהַקְרִיבָה
מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם.

מֵעַל לְרֹאשְׁךָ טוֹהַר עֶצֶם הַשָּׁמַיִם
שָׁם מִתַּחַת יִזַּל פֶּלֶג מָלֵא מַיִם
גַּם צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה הֲזֶה וּכְבוֹד אֵל שָׁמָּה.

שָׂא עַיִן וּרְאֵה! כָּל הָאָרֶץ פֹּרַחַת
שׁוּר! עָלַי כָּל נוֹצָר הֲלֹא אַהֲבַת אֵל זֹרַחַת
הֵן כָּל הָמוֹן חוֹגֵג הִתְעוֹרֵר לִשְׂמוֹחַ
וּמִתַּחְתִּיּוֹת אֶרֶץ עַד גָּבְהֵי שְׁחָקִים
הֲלֹא כֹּל מָלֵא גִיל כֹּל בֶּהָרִים וָעֲמָקִים
כֹּל נְעִימוֹת יִתֵּן יַקְרִיב קָרְבַּן נִיחוֹחַ.

פְּתַח פִּיךָ אִלֵּם! וְזֶבַח תּוֹדָה בִּרְנָנָה
אִתִּי תֵּן כָּבוֹד לְיַד אֵל חַי! כֹּל כּוֹנְנָה
בֵּין רִנְנַת הַיְצוּרִים קוֹלֵנוּ נַשְׁמִיעַ
הֲלֹא בֵּין הַנִּבְרָאִים לָנוּ לְבַד הַכֶּתֶר
הֵן לָנוּ יֶתֶר שְׂאֵת גַּם עֹז לָנוּ יֶתֶר
נַחְנוּ – הֶדְוַת לְבָבֵנוּ בְּאֹמֶר נַבִּיעַ.

אֲדוֹן תֵּבֵל! יוֹצֵר אַהֲבָה! מַה מְאֹד גָּדַלְתָּ
מַה־טּוֹב מַה־נָּעִים כֹּל בְּחַסְדְּךָ פָּעַלְתָּ

מעל לראשי ההרים האירו קרני השמש ביום קיץ ואני בדפקי על פתח ידידי קראתי אליו בקול׃

קוּם לְךָ נִרְדָּם! שַׁחַר הֵעִירָה
קוּם הַט אָזְנֶךָ שְׁמַע קוֹל זְמִירָה
סָבִיב מִכָּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף
עִם כּוֹכְבֵי בֹקֶר הֵם יְרַנֵּנוּ
עֲלֵי כָּל עֵץ רַעֲנָן שָׁם יְקַנֵּנוּ
מִבֵּין עֳפָאִים קוֹל עֲלֵי כָּל עָנָף.

לְכָה אִתִּי הַשָּׂדֶה נַשְׁכִּימָה לִכְרָמִים
נֵרְדָה לְגִנַּת חֶמֶד לַעֲרוּגוֹת הַבְּשָׂמִים
נַבִּיטָה פֹּעַל אֱלוֹהַּ הוֹדוֹ נַשְׁקִיפָה
נִצָּנִים וּפְרָחִים יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ
טַלְלֵי אוֹרוֹת עֲלֵיהֶם כִּפְנִינִים יָאִירוּ
הֲלֹא מֵחֶסֶד עֶלְיוֹן זֹאת עֲלֵיהֶם הִרְעִיפָה.

הָרִימָה פְּעָמֶיךָ עֲלֵה אִתִּי הָהָרָה
קוּם הַבִּיטָה מִסָּבִיב צְפִירַת תִּפְאָרָה
פֹּה נְאוֹת דֶשֶׁא וְיֶרֶק קֵדְמָה וָיָמָּה

וַאֲנִי נוֹתַרְתִּי – אַיֵּה מְעַזֵּק וְעוֹדֵר?
מִי יִפְקַח עַיִן? מִי פִּרְצוֹתֶיהָ גּוֹדֵר?
מִי יִנְטוֹר אוֹתָהּ כְּנוֹטֵר כְּרָמִים וְגַנּוֹת.

אִם גַּנָּתִי כְּעֵת פּוֹרִיָּה וַעֲנֵפָה
אִם צִיצַת פִּרְיִי הַחוּצָה תְּעוֹפֵפָה
מִיָּדְךָ זֹאת אֵלֶּה מֵאָב תְּעוֹפֵנָה
אַתְּ רוּחַ אָבִי! בְּסִתְרְךָ גִּיל תְּהַגְרִי
כִּי עַל עֲרָבִים שָׁתַלְתְּ תָּלִיתִי כִנּוֹרִי
וּמִמֵּךְ מַחְשְׁבוֹתַי תָּבֹאנָה וְתִדְלֶינָה.

אִם בִּנְטָעַי שַׁעֲשׁוּעֵי חָכָם יִשְׁתַּעֲשֵׁעַ
אִם פִּרְיִי יִטְעַם לְחֵיךְ מַשְׂכִּיל יוֹדֵעַ
זֹאת עַל שִׁכְמִי אֶשָּׂא לָךְ אֶעֱנוֹד עֲטָרָה
לְשִׁמֵךְ לְזִכְרֵךְ תַּאֲוַת נַפְשִׁי אַקְרִיבֶהָ
וְאַתְּ! בְּחֶבְיוֹן צְרוֹר הַחַיִּים נָא תִרְצֶהָ
כְּמִנְחַת תּוֹדָה הֵבֵאתִי לָךְ לְאַזְכָּרָה.

מִפֶּלֶג אֱלֹהִים פֶּלֶג מָלֵא מָיִם
אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת מְזֻקָּקוֹת שִׁבְעָתָיִם
שָׁאַבְתְּ בְּשָׂשׂוֹן וַיָּפוּצוּ מַעְיְנוֹתַיִךְ׃
עִם הָכְמוֹת וָדַעַת לְנַפְשֵׁךְ מַעֲדַנִּים
עֲלֵי מְסִלַּת חֵדֶק רָעִית בַּשּׁוֹשַׁנִּים
כִּי רַק בָּהֵן נָגַהּ אוֹר עַל דְּרָכַיִךְ׃

וַאֲנִי בְּאוֹרֵךְ חֲמוֹתִי! אוֹר רָאִיתִי
וּמְעַט דְּבַשׁ מוֹרֵךְ עִם בְּשָׂמֵךְ אָרִיתִי
כִּי הוֹרֵיתִינִי כָּל יוֹפִי כָּל הָדָר
כְּכֶרֶם הָיִית יְקַוֶּה לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים
מִמֶּגֶד שֶׁמֶשׁ מִנֹּטְפֵי הֶעָבִים
שָׂמַח לִבֵּךְ רְאוֹת כִּי פִּתַּח הַסְּמָדַר׃

אֲהָהּ! עֵת בַּת שִׁירָתִי הָיְתָה כְּפוֹרַחַת
עֵת הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלוֹתֶיהָ אַחַת לְאַחַת
עָלִית כְּרוּב מִמְשָׁח! לִמְנוּחוֹת שַׁאֲנַנּוֹת

אל נשמת אדוני אבי מורי ורבי הרב מהו' שמעון קלקר זכר צדיק לברכה

מִנְּעִימוֹת נֶצַח מְנִי הֵיכְלֵי אוֹרוֹת
מֵרִבְבוֹת קֹדֶשׁ מִבֵּין נְפָשׁוֹת טְהוֹרוֹת
קוּמִי רוּחַ אָבִי! רְאִי נָא סְבִיבוֹתָי
עוֹד הַפַּעַם פֹּה אַרְצָה נָא עוֹפְפִי
עֲלֵי נֵצֶר מַטָּעֵךְ בְּרוּחֵךְ רַחֲפִי
מִנֹּגַהּ זַרְחֵךְ הָאִירִי עֶשְׁתְּנוֹתָי.

אַתְּ רוּחַ חַיָּה! עֵדֶן מִתְלוֹנֶנֶת
גַּם בְּעוֹד אֲגֻדָּתֵךְ עֲלֵי אֶרֶץ שֹׁכֶנֶת
הֲלֹא הֶעֱלִית לַבַּת אִשֵּׁךְ הַשָּׁמַיְמָה
כִּבְרָקִים שִׁלַּחְתְּ מִיָּדֵךְ קַרְנַיִם
הֵן הֵאַרְתְּ מִסָּבִיב בְּלַפִּיד הַחַיִּים
כְּאוֹר שֶׁמֶשׁ בֹּקֶר יִזְרַח הַקָּמִימָה.

היי עד, שם תבוא על שכרך, וענתה בך צדקתך וישר לבך, שם תשמח על מעשיך והלך לפניך צדקך, וממרום שבתך תרחף רוחך סביב בנך האומלל, להצילו מכל רע, בל אט מדרך העולה בית אל, ואשא חן בעיני אלהים ואנשים,

ועתה מורי ואהובי! הן אני נשארתי לבדי, עוד צעיר אני לימים, נבער מדעת ולא בינת אדם לי, ומי ינחיני הדרך בל אכשל, היה אתה לי לאב נחני בעצתך, ומרוב שרעפי יגון בקרבי, תנחומות אהבתך ישעשעו נפשי, ואנכי כבן אכבדך ולמצותך אסורה, לשנה הבאה קח את ברכתי, עוד דשן ורענן תהי כל ימי חייך, וקוה יי תחליף כח, ככחך מאז כן עד עולם יהי

כעתירת ידידה

כי לא זכיתי עת עלתה נשמתו הטהורה להתענג בין מלאכי עליון, לשמוע מפיו כי יאמר „סלחתי" כי הלא חטאתי נגדו תמיד, ופשעי אני אדע,

ועתה אלופי! סלח נא לעון עבדך האומלל, אם גם לבך עוררתי בדברי אלה, כי מימי יגוני עברו שטפי על כל גדותם, אמרתי אפתח פי וירוח לי — גם אמרתי לספר לך מעט ממעשיו היקרים, כל ימי חלדו עלי ארץ, אך אם מתהלתו אדברה — נאלמתי, כי רק שמץ מנהו אוכל הזכיר, ולך מה אומר! הלא אתה ידעתו, גם אתה באהבתו התעלסת, כי נאמן היתה אהבתו עם אוהביו הדרשים אלהנו כמוהו בכל לבו, עמם שמח עת יהדיו המתיקו סוד, וכנהר שוטף שטף חכמתו, ואין קץ לרוח בינתו,

כל ימי חייו אך טוב וחסד רדף, תם וישר ישב אהלה של תורה ואם גם עברו עליו התלאות מני קדם, וחצי הזמן נחתו בו, הגה ברוחו הנעים בתורתו ויבטח באלהיו הנתן לחם לכל בשר.

עת רעבים גם צמאים, נפשם בהם תתעטף, לא מצאו די החיות את נפשם, ובניהם שואלים לחם ואין פורש להם, אליו באו צעקו, הושע אדוני! כגבור ירוץ אורח אזר חיל, ועם לא חננו האל הטוב להריק להם הוא מכספו, אך פני עשירי עם חלה, כי בשפתותיו הוצק חן ויצלח על דבר אמת וענוה צדק, ותושע להם ימינו, וברוח פיו עשה טוב. גם נכבדי עם אשר יד ושם להם, שאלו את פיו כקטון כגדול, והוא אל נדיבים יעץ ובעצתו הנחם הדרך אשר ילכו בה, ואת המעשה אשר יעשון, ובכל אשר פנו הצליחו,

נכון היה לבו בטוח באלקיו, בצרה לפניו שפך שיח, עד עולם לא אשכח זאת, חקוקה היא בסעיפי לבבי, עת באנו במצור, ויורו המורים באבני אש ועופרת, ושרפים יעופפו, וחצים לדולקים יפעלו, להצית העיר ואש אכלה בארמנתינו, מחוץ שכלה הרב ומחדרים אימה, על כל פסע הרדת מות אחזונו, קול פחדים באזנינו, ואנשי העיר כשכורים יחוגו ינועו, בלי המלט על נפשם, כי אפס מנוס — אז בלילה ההוא כי נדדה שנתינו, אסף הוא נ״ע ילדים קטנים ורכים אשר לא נסו כף רגלם הצג על הארץ, ובין ברכיו השתעשע עמם, להתפלל עמהם נעימות מזמורי דוד המלך ע״ה בדמעות שליש, ונתערבו דמעותיו בדמעי הקטנים, ומפי עוללים ויונקים יסד עוז, למען צורר הצר, להשבית אויב ומתנקם והמרחם על כל, שמע קול שריקות עדרי צאנו, והשיב יד אויב מבלע ויצל את עמו,

כהנה וכהנה? רבו מעשיו רבו מלספור, העל זאת לא אבכה? הה! כי שמעון איננו כי לקח אותו אלקים, אבי אבי! שם תתעדן בארץ החיים

א

מכתב לאחד מידידי הה׳ ... אחרי הפרד מעלי אדוני אבי מורי הרב מוה׳ שמעון קלקר זצל ... בנסעו למקום מנוחתו

ערב ראש שנה טובה מתוקה לפק

אהובי! וידיד לבבי!

חלפה עלי ארץ שנה, ושנים עשר חדש הלכו לחם, עתה בקרוב השנה הבאה, עלינו ועל כל אחינו בית ישראל, תבוא לשלום לרצון ולגאולה, איש את רעהו ידבר, יצא לקראתו, למען ברכו אותו בברכה הנובעת ממעיני הישועת, גם אנכי בתוך הבאים, גם אנכי רציתי לצאת לקראתך לברכך אלופי רבי ומיודעי! אך — דכרי לצו, לבי תעה, מחשבותי נרפים המה, ולשון עלגים אדבר כאלם לא יפתח פיו נהייתי — נחליתי, כי כמעט מבליגיתי עלי יגון, עלי חזות קשה אשר הגד לי, עלי התלאה אשר מצאתני בקץ השנה הזאת, אהה — עיני! עיני! הורידי כנחל דמעה, קולי אל תמנעי מבכי, אל תבושי ואל תהפירי רוחי! כי תזעקי תקונני עלי שברך כי גדול — מאנה הנחם נפשי, עלי עטרת ראשי כי נפלה, עלי כבודי והודי תפארתי כי נסע, האח האח! מה אבדתי! אב יקר! רע נאמן! יקר רוח! גם אתה ידיד לבי! ידעת את האיש הזה ואת שיחו, גם אתה כרע כאח לו היית — ואנכי בנו אשר מיום יצאתי מרחם, מיום גוחי מבטן, כנשר על גוזליו ירחף, פרש כנפי אהבתו עלי, ובחמלתו הוא נטלני נשאני ו כאומן ישא את היונק, מכל בניו אהב אותי, כל מחסורי עליו היו, עליו השלכתי יהבי, מפתו האכילני ממימיו השקני, מיום אל יום פלס מעגל לדרכי, כרה לפני באר מים חיים, במחוקק במשען הכמתו, וגם דלה דלה לי וישקני מצוף אמרי בינתו, דברי מוסריו בנחת השמיעני, מהוללים היו באהבה וטוב טעם, כי שפתי חכם שמרו דעת, ותורה בקשתי מפיהו — כן סקל לפני המסילה, בל אגוף באבן רגלי, וישמח עת ראה עלי בן אמץ לו, עלי שורק נטע, פרי שבכר ויאמר — הלולים לה׳ —

אך אנכי נבזה וחדל אישים אני! אהה נהפכתי! בקצה המטה רק נגעתי בדבשת מוסריו הנבונים, בדבריו לא שמעתי השלכתי אחרי גוי רוח פיו ומצותיו לא שמרתי — הה! על זאת אספוק כפי ועפעפי יזלו דמעות, כי לא זכיתי לשום ידי על עיני האהוב למקום! אהוב לבריות,

שְׁאִינִי וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר אִתָּם לְחֻקַּת הֲכָמִים
אִם גַּם קָטֹנְתִּי וְעוֹד צָעִיר אֲנִי לְיָמִים
דְּעִי כִּי גַם מִצְּעִיר זִיז שָׂדַי יַפְרִיחַ
מַרְפֵּא לְעֶצֶם וַאֲרוּכַת מְהֵרָה תַּצְמִיחַ

גדלת יוסף דת מה

נצרי מטעים

מכתב לאחד מידידי . . . . דף א

אל נשמת אאמו"ר הרב זצ"ל . . . . — ד

שיר על הקיץ . . . . — ז

ארבעה שירי תודה להחו' ר' שלום שכנא נ"י . . . . . — ט

קול בכי על מות הגאב"ד מהו' אברהם במהו' גדליה זצ"ל . — טו

קול רנה עת הושם לרב הגאב"ד מהו' אברהם וואלף נ"י . . . — כ

שיר ליום הוסד בית הכנסת . . . . — כד

שיר לחברת אוהבי חסד . . . . — כח

הרועה אל רעיתו . . . . — לא

גדלת יוסף בדרך שיר . . . . — לה

שיר לחברת לומדי תנ"ך . . . . — נד

ברכת לב אל כבוד הקצין ... . — נט

פרחים בצלמון כתובים על מצבות קברת שוכני עפר . . . . — סב

אל הישיש ר' אלכסנדר וואלף אבי הגאב"ד נ"י . . . . . — סט

ליום חתונת ידידי הק' .. .. — עב

לידיד יקר חכם ונבון ביום הולדתו . . . . — עד

רעיון ביום חורף . . . . — עה

המתהלל . . . . — עז

התקוה נעתק מאת אאמו"ר הרב זצ"ל . . . . — עח

ילד על ערשו . . . . — פ

אל הקורא . . . . — פ

עלי הגיון בכנור — בכל זאת לא נסגתי אחור על דברת רעים אהובים אשר אזרוני חיל וידברו על לבי לאסוף אותם יחד ולהוציאם לאור עולם להלקם בין יודעי דעת ולהפיצם בין אוהבי לשונינו הקדושה לכן בפעם הזאת אני שולח נטעי שעשועי אלה בין קהלת חכמי לב בין יודעי בינה בין כל איש אשר נשאו לבו באהבה לשתות ממי נהר ההלכים לאט ממי נחל קדומים היא לשונינו הטהורה אתה קורא משכיל! נא שתה ושכח רישי קח נא אותם מידי והוס בעין חמלה עליהם פקח עין וראה כי בגדולות לא הלכתי ושפתי בת שירתי קלה תטופנה והיה כי יערב עליך שיחי אנכי אשמח ביי׳ החונן לאדם דעת ומלמדו בינה ויתן בפי שיר חדש תהלה לאלהינו:

דברי המחבר

נתן רפאל קלקר

קורא חביב!

דברי השירים והמליצות האלה כתבתי כפעם בפעם בהחל רוח השיר עלי פעם עת הגיע עת דודים אז בקול רנה שאבתי מים בששון ממעין אהבה נובע מקרב לב ובספל אדירים הקרבתים לידידי ורעי פעם בכיתי לקשה יום ותהי לאבל כנורי ועגבי לקול בוכים ופעם נשאתי קולי לתנות תהלת יי בקהל רב ולברכו במקהלות – אך דברי שירתי ההוצה לא נראו וברהובות לא נתנו קולם כי רובם כמוסים היו עמדי התומים באוצרותי מלבד דברים אחדים אשר נראו בסוד ישרים ועדה ובקרב חכמים ילינו.

והנה גם כי ידעתי כי קטנתי מאד לא גבה לבי ולא רמו עיני לעוף על כנפי רוח השיר כאחד הגדולים אשר בארץ אשר מלאו פני תבל תנובה ניב שפתים אשר פיהם דבר חן וימינם עשתה חיל ובכחם הגדול ובאמרתם כי תזל כטל ובמחשבותם כי עמקו הראו לכל כי גברו ויעמדו לנצח על מלאכת השיר – ומי אנכי כי באתי עד הלום לעמוד בין גדולים חקרי לב המהלכים על כנפי רוח המליצה וישמחו בפעלם

כהילל בן שחר, כי ייהד בהידתי, וימליץ בעדו במליצתי, או אם יצלח לו לשמיע שירתו בתוך להקת רעים ואהובים, יזל מפיהם כטל וכרביבים, ועל לוח לב כל נדיבים, מזמוריו נטועים, כמשמרות נטועים, מי יתן אומר להודיע הודותי, להשמיע רנתי.

הן כל אלה המציא לך השוכן שחקים, וחכמי לב ממרחקים, הודיעו אותך מה מאוד הרהבת בנפשם עוז, במליצות הנשגבות, ולמה זה אהובי בקשת לעני בדעת כמוני, ומעלג לשוני, להודיעך עצתי על כונתך, להוציא לאור יבולי תבונתך, הלא אם עד עתה בחיקך טמנתם, ורק למען יהיו לך לקורת רוח ולמשיבת נפש שתלתם, מיין רקחם לך לבדך להשקך ומצוף דבשם להניקך, הלא גם להסות תחת צלם נטעת אותם, עת תארכנה פארותם, לשלח הוצה קציריהם, להשאיר ברכה בלב כל קוראיהם, להודיע כי תחת משא עסקי זבה, לא הנחת לשמור לעבוד בבמותי המזבח, להרוש באדמת הקודש, להביא אומר מן הגדיש, לעשות ערוגות בלשוננו הטהורה והנשגבה, עתה אהה! מרבים נעזבה, כמעט נטו מעגלותיה, יתמוטטו שתותיה, אולי תצליח לעורר אהבה ישנה בלב דודיה, כי ירוהו לעת בכורים ריח ניחוח דודאיה, וישובו ויציצו שריגיה, ולתכלית הזאת יהי עמך הוא אשר נתן לך מהלכים בין העמדים האלה, יברך פרי מטעך ענפי עשתונותיך, יפכה מליצותיך נצר שלום משרשיך יפרח: כל טוב לפניך יקרה, ויצמיח לך מנטעי שעשועיך, נטעי נאמנים.

קאפינהאגען עש״ק" לסדר ישמו את שמי כל בני ישראל תקצד׳ לפ״ק׳

הצעיר **אברהם** בלא״א מהו׳ **אלכסנדר וואלף** יצ״ו

מכתב

מאת אדונינו הרב הגאב"ד מהו' אברהם וואלף נ"י

לכבוד אהובי ידידי איש אמונים יקר רוח, בנן של קדושים גזע ישישים התורני המעוטר בעטרת המושלים, ונזר הדעת על ראשו מתנוסס הה׳ כש"ת כה׳ נתן רפאל קלקר יצ"ו.

וד"ע לכל שוחרי דעת ובינה, כי זאת החכמה העדינה, הנכבדה בהיכלי המלך, ומשמחת עניי יושבי פלך, היודעת להביע אומר, במליצה שיר וזמר, לגלות התפעלות הנפש, ורחשי לב להוציא כאור שמש, לשאת בשיר מדבריותיה, והגיוני לבב עלי שפתיה, כי תגדל השמחה, ותסיר האנחה, בשירות יפות, בספירים מעולפות, מביאים לאור תעלומות, רעיוני נפש הצפונים, במליצה נשגבה והגיונים, יעלו שמים ירדו תהומות, עד נגלו כל הנעלמות, הלא כי זה חלק המשוררים, חבלים נפלו להם בנעימים, בחכמה ודביר מתאימים, כי כל יודע נהי, ירחיק בזמרו מלבו הגה והי, המליצה מנוס לו בימי עניו, להשקיט חום עצביו, שירי צרי מכאובו, לא יוסיף עוד להדאיבו, עת יפתח שפתיו לקינה, ישקיט אניה ותאנה, אהה! מי ימלל גבורות השרים, בשירותיהם ראשי המורים בניהם ילמדו בניהם, מה הגיע עליהם, להם תצמח ברכה, גם כי עוברים בעמק הבכא, שם להם תחת כל ציין וציון, גיא חזיון, ומזמרת מצבת אנשי שם, יפרח לנצח שמם, ומה עצמה השמחה, לאיש במענה פי שירתו, כי יאירו מאמריו תוכן לבבי לעמתו, לא ימושו ממנו ימי השחרות, תמיד היא באבני בכת הבחרות, גם כי יעברו ימי עלומים ויאבדו ימי השעשועים, וימלחו כעשן המשחקים, יתפוש בקיי כנורו, לשמיע תודה וקול שירו, לכביד קיני וצירו, וימצא תרופה, לנפש עיפה, כי נבין לו מוצאו בשחר, ויניסו צללי נשף נשמתי לפני אור הזורח בו,

LIBRARY OF PRINCETON
JUN 8 - 1927
THEOLOGICAL SEMINARY

נטעי שעשועים

קבוצת שירים ומליצות

מאת

נתן רפאל בן הרב מהו״ שמעון קלקר זצ״ל

קאפענהאגען שנת הקצד לפק

Nitej Schaaschuim

Eine Sammlung hebräischer Gedichte

von

Nathan Simon Kalckar

Kopenhagen 1834.

Gedruckt bei Fabritius de Tengnagel.

Date Due

LIBRARY OF PRINCETON
6.8.27
THEOL SEMINARY

PJJ
.K14

Nitej Schaaschuim

Eine Sammlung hebräischer Gedichte

von

Nathan Simon Kalckar

PJJ
.K14